VALTIOVARAINMINISTERIÖ **EHDOTUS** VM007:15/2008

30.10.2015

RÄÄKKYLÄN KUNNANVALTUUSTOLLE

KUNNAN PERUSPALVELUIDEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63A §:N MUKAINEN SELVITYS JA EHDOTUS PALVELUJEN TURVAAMISEKSI TARVITTAVISTA TOIMENPITEISTÄ

1 Tausta ja toimeksianto

Kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaan[1] kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella (205/2011) säädetyt raja-arvot.

Rääkkylän kunta täytti vuosien 2013 ja 2014 tilinpäätösten perusteella asetetut raja-arvot. Rääkkylän kunnan talouden raja-arvot ylittyivät taseen kertyneen alijäämän osalta (liite 1). Lisäksi kunnalla täyttyivät kuudesta muusta raja-arvosta seuraavat: Taseen kertynyt alijäämä, tuloveroprosentti ja omavaraisuusaste.

Rääkkylän kunnassa on toteutettu arviointimenettely jo kerran aikaisemmin, vuonna 2007.

Valtiovarainministeriö asetti 7.8.2015 kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaisen Rääkkylän kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Arviointiryhmän määräaika oli 31.10.2015 asti.

Valtiovarainministeriö nimesi Rääkkylän kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi sosionomi Kari Korkiakosken. Rääkkylän kunnan nimeämänä jäsenenä toimi Rääkkylän kunnanjohtaja Tuula Luukkonen ja valtiovarainministeriön nimeämänä jäsenenä neuvotteleva virkamies Markku Mölläri. Arviointiryhmän asiantuntijasihteerinä toimi neuvotteleva virkamies Vesa Lappalainen valtiovarainministeriöstä. Arviointiryhmän kokouksiin osallistuivat lisäksi Rääkkylän kunnanhallituksen puheenjohtaja Harri Laasonen, henkilöstön edustaja Erja Pakarinen ja lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen valtiovarainministeriöstä (liite 2). Ryhmä ei kuullut ulkopuolisia asiantuntijoita.

---

[1] Arviointimenettelyt vuosina 2015 ja 2016 määräytyvät kyseisen pykälän perusteella vuonna 2015 uudistetun kuntalain (410/2015) siirtymäsäännöksen 148 § 4 momentin mukaisesti: "Vuosina 2015 ja 2016 erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ää ja sen perusteella annettua asetusta."

Vuodesta 2017 lähtien sovellettava uudistetun kuntalain arviointimenettelyä peruskunnassa koskeva kohta on 118 § ja kuntayhtymää koskeva kohta 119 §.

Arviointiryhmä piti viisi kokousta, joista kaksi pidettiin Rääkkylässä, yksi kokous toteutettiin videoneuvotteluna. Kunnassa 2.10.2015 pidetyn kokouksen yhteydessä järjestettiin arviointiryhmän työtä ja Rääkkylän toiminnan ja talouden arviointia käsitellyt seminaari. Tähän seminaariin osallistui kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäseniä sekä virkamiesjohtoa.

2 Arviointiryhmän ehdotuksen perustelut

Taloudellinen kehitys

Arviointiryhmän arviointi kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut ja arvioinnista johtuva ehdotus perustuvat sekä toteutuneeseen talouskehitykseen, että arvioon talouden tulevien vuosien kehityksestä. Rääkkylän kunnan esittämällä suunnitelmalla talouden tasapainottamistoimenpiteistä oli keskeinen merkitys kunnan tulevien vuosien talouden kestävyyden arvioinnissa. Taloutta arvioitiin ensisijaisesti kunnan ulkoisen tilinpäätöksen perusteella lasketuilla tunnusluvuilla rahoituksen riittävyydestä ja vakavaraisuudesta. Näistä lähtökohdista on arvioitu kahta mahdollisuutta: kunnan säilymistä itsenäisenä ja tätä edellyttäviä talouden tasapainotustoimia tai toisena vaihtoehtona kuntajaon muuttamista.

Rääkkylän kunnan palveluja koskevia talous- ja toimintatietoja on tarkasteltu pääosin vuodelta 2013 (liite 3) ja tilinpäätöstietoja vuosilta 2012 – 2014 (liite 4). Toimintatietoja on verrattu suhteessa muuhun kuntakenttään painottaen saman asukasmäärän vertailukuntien kehitystä. Lisäksi palveluiden tarjoamisen turvaamisen edellytysten arvioinnissa on huomioitu kunnan muut olosuhteet, kuten väestö-, alue- ja elinkeinorakenteelliset tekijät.

Perusoletus kuntatalouden tasapainosta on, että mikäli vuosikate on poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tällöin tuloslaskelman vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä ovat lähtökohtaisesti positiiviset. Rääkkylän kunnassa näin ei tilanne ole viime vuosina ollut. Vuosikate on ollut negatiivinen vuonna 2013 ja tilikauden tulos on ollut negatiivinen vuosina 2013 – 2014. Taseessa on ollut kertynyttä alijäämää jo vuodesta 1998 lukien. Vaikka tilikaudet 2010–2012 olivat ylijäämäisiä, ne eivät pystyneet vieläkään kattamaan kertynyttä alijäämää. Kertynyt alijäämä alkoi taas nousta voimakkaasti vuoden 2013 tilinpäätöksestä lähtien. Vuonna 2014 taseen kertynyttä alijäämää oli yli 1 000 euroa/asukas. Vuonna 2015 voimaan tullut kuntalain talouden tasapainotussäännös 110 § ei enää mahdollista näin pitkiä tasapainotusaikoja, vaan alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa alijäämäisestä tilinpäätöksestä.

Koska edellisen arviointimenettelyn jälkeen on ollut käynnissä käytännössä jatkuva talouden tasapainottaminen, on kunta joutunut lykkäämään investointeja. Viime vuosina niitä on jouduttu kuitenkin käynnistämään siitäkin huolimatta, että ne lisäävät talouden epätasapainoa. Vuosien 2013 ja 2014 investointitaso on edellisvuosiin nähden huomattavan korkea, mutta selvästi koko maan tason alapuolella.

Tilinpäätöksen yhteydessä tehtävän rahoituslaskelman välitulos toiminnan ja investointien rahavirta on Rääkkylän kohdalla viimevuosien osalta negatiivinen (vuodet 2013–2014, edellisen kerran 2006 ja 2008). Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja on jouduttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä ja/tai ottamalla lisää lainaa. Rääkkylän kunnan lainakanta on investointeja lykkäämällä saatu pidettyä suhteellisen matalalla tasolla. Lainakanta oli matalimmalla tasolla vuonna 2013, jolloin lainaa oli alle 600 euroa asukasta kohti. Matalasta lainakannasta huolimatta omavaraisuusaste ei ole ollut yli 50 % tason vuoden 2008 jälkeen. Lainakannan kääntyessä kasvuun vuonna 2014 myös omavaraisuusaste heikkeni selvästi alle 40 % tason, jolla kunta on ollut viimeksi vuonna 2011.

Menotarkastelu hallinnonaloittain

Hallinnonaloittaisessa menotarkastelussa (liite 3) vertailuryhmien luvut on esitetty aritmeettisina keskiarvoina eli kaikilla kunnilla on sama painoarvo. Rääkkylä tuottaa muun muassa vapaan sivistystyön, maaseutuhallinnon, lomituspalvelut, yritysmainonnan ja seutumarkkinoinnin sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Rääkkylän menotaso vertailuryhmiin on vuoden 2013 tietojen perusteella huomattavan korkeita. Vuonna 2013 kunnan menot usealla sektorilla olivat koko maata, kuntakokoryhmää ja Pohjois-Karjalaa korkeammat. Kokonaisuutena sosiaali- ja terveydenhuollossa käyttökustannusten netto oli Rääkkylässä yli 440 € asukasta kohti korkeampi kuin samankokoisissa kunnissa vuonna 2013. Yleishallinnon, muiden palvelujen ja kirjastopalvelujen suhteen Rääkkylän kustannukset ovat verrokkeihin nähden korkeita. Opetustoimessa Rääkkylä järjestää palvelut suhteellisen edullisesti, 340 €/asukas verrokkeja edullisemmin.

Menotarkastelusta voi vetää tiettyjä johtopäätöksiä palvelun laatutasosta. Sosiaali- ja terveystoimessa palvelujen laatu on ollut korkea kustannuksista päätellen. Sen sijaan opetuspuolella pienessä yksikössä on ollut mahdollisuus tehdä erilaisia oppiaineyhdistelmiä, joilla on saatu aikaan kustannustehokkuutta. Rääkkylän koulussa on käytössä perusopetuksen laadunhallintamalli. Opetusministeriön ja Kuntaliiton hankkeeseen liittyen Keski-Karjalassa on otettu käyttöön laadunhallintamallit perusopetuksessa keväällä 2010. Rääkkylän opetuksen laadunhallinnassa käytetään Keski-Karjalan sovellutuksia laadunhallintamalleista.

Väestö- ja työntekijäkehitys

Rääkkylän kunnan asukasluku on laskenut koko 2000 – luvun. Vastaava kehitys havaitaan muissakin Pohjois-Karjalan kunnissa. Tilastokeskuksen uusimman (28.9.2012) väestöennusteen mukaan Rääkkylän väestömuutos vuodesta 2011 vuoteen 2030 olisi -20,2 % (Kitee -17,6, Ilomantsi -17,0 %, Juuka -23,8 %, Kitee -17,6 %). Väestön väheneminen on ollut varsin tasaista vuodesta toiseen. Tilastokeskuksen uusimman (28.9.2012) väestöennusteen (liite 5) mukaan Rääkkylän asukasluku laskee koko tarkastelukauden ajan (vuoteen 2040). Suhteellisesti suurinta lasku on työikäisessä väestössä eli 15 – 64 –vuotiaissa. Muutos on nopeaa: vuonna 2015 työikäisiä on noin 57 % asukasluvusta, kun heitä on vuonna 2020 enää 53 %. Vastaavasti yli 75-vuotiaiden osuus nousee 14,5 %:sta yli 16 %:iin asukasluvusta.

Kun kunnan asukasluku oli vuoden 2014 lopussa 2435 asukasta, se olisi väestöennusteen mukaan 2114 vuonna 2024.

Rääkkylän väestöllinen huoltosuhde on erittäin korkea, 73 huollettavaa 100 työikäistä kohti vuonna 2013. Myös ikävakioitu sairastavuusindeksi on erittäin korkea eli 132,9. Väestöennusteen mukaan väestöllinen huoltosuhde olisi 111 huollettavaa 100 työikäistä kohti vuonna 2024.

Huomiota herättävää kunnan tulevaisuuden kannalta on syntyneiden lasten erittäin matala määrä, 11 syntynyttä vuonna 2013. Näin matala syntyneiden määrä ei mahdollista nykyisen kaltaisen kouluverkon ylläpitämistä ja todennäköisesti nostaa opetuksen järjestämisen oppilaskohtaisia kustannuksia huomattavasti.

Syntyneiden lasten lukumäärä vaihtelee vuosittain. Lapsia syntyy vuosittain 10 – 20. Rääkkylässä on ala- ja yläkoulu. Seuraavan viiden vuoden kuluessa koulut voidaan yhdistää. Kouluverkon ylläpitämistä kunnassa mahdollisimman pitkään puoltaa se, että oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia ja, jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Koulupäivän pituudelle on määritelty myös enimmäismäärä, joka saa olla ensimmäisellä ja toisella luokalla enintään viisi oppituntia ja muilla luokilla enintään seitsemän oppituntia.

Rääkkylän väestöllinen huoltosuhde heikkenee tulevina vuosina nopeasti. Kun vuonna 2014 huollettavia oli noin 72 sataa työikäistä kohti, huollettavia on vuonna 2020 jo 90. Tämä merkitsee suurta muutosta kunnan palvelujen kysyntään ja muuttaa rahoituspohjan suhteita merkittävästi. Nykyisen kaltaista palvelujen laatutasoa on vaikea pitää yllä.

Rääkkylän kunnassa yhteenlaskettu työpaikkamäärä (sis. julkiset palvelut) on ollut viime vuosina n. 650. Työntekijämäärästä alkutuotannossa työskentelee 175, jalostuselinkeinoissa 130 ja loput eli 345 palveluissa. Rääkkylän työpaikkaomavaraisuus on hieman alle 80 %.

Kunnan elinkeinotoiminnan kehittämistyön pohjana on yrittäjien, maaseudun kehittäjien, päättäjien ja muiden toimijoiden yhteistyöverkosto. Raamit kehittämistyölle antaa vuonna 2015 hyväksytty elinvoimaohjelma. Vuoden 2016 aikana tavoitteena on mm suoramyyntitoiminnan laajentaminen, Biotalouden tutkimustoiminnan käynnistäminen kunnantalon laboratoriotiloissa, Valokuituverkon hyödyntäminen (Piuhasta palveluksi hankkeessa kehitetään sähköisiä Sote-palveluja), Mummola – hankkeessa käynnistetään tulevaisuuden mummonmökin rakennusprojektin suunnittelu.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden käyttöön saaminen pikaisella aikataululla on tärkeää. Tulevaisuudessa sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksista on ennustettu saatavan merkittäviä säästöjä juuri sähköisten ja liikkuvien palveluiden ansiosta.

Talouden tervehdyttäminen ja kehitysarvio

Rääkkylän kunta valmisteli arviointiryhmälle kehitysarvion (Liite 6, A-laskelma) ministeriön suunnittelukehikkoa apuna käyttäen. Kehitysarvioon sisältyvät kunnan esittämät tasapainottamistoimet ja oletus sote-säästöistä Attendo-sopimuksen tarkastuksesta ja SiunSote-ratkaisusta.

Kehitysarvion mukaan Rääkkylän vuosikate olisi 2016 n. 361 00 euroa positiivinen. Tilikauden tulos olisi noin 1 140 000 euroa positiivinen. Arvion mukaan tilikauden 2015 tulos olisi positiivinen ja riittäisi kattamaan taseen kertyneen alijäämän lähes kokonaisuudessaan. Kunnan laskelman mukaan kertynyt alijäämä saataisiin katettua tilikaudella 2016 josta lukien taseeseen kertyisi ylijäämää siinä määrin, että sitä olisi vuonna 2024 jo yli 3,6 miljoonaa euroa. Kunta velkaantuu voimakkaasti vuonna 2015 ja velan taso alkaisi kunnan laskelman mukaan laskea. Laskelman mukaan velkaa olisi vuonna 2024 jäljellä 1430 euroa asukasta kohden. Vuonna 2015 kunnan lainakanta kasvoi 3,5 milj. eurolla ja vuoden lopussa lainaa olisi 5,0 milj. euroa eli 2 144 euroa/asukas.

Positiivinen vuosikate vuonna 2016 johtuu toimintakatteen paranemisesta (kulujen leikkaus) sekä valtionosuuksien, verotulojen ja toimintatuottojen kasvusta vuoteen 2015 verrattuna. Kunnallisverotulojen ennakoidaan kasvavan, koska kunnallisveroprosenttia on tarkoitus nostaa 0,5 prosenttiyksikköä vuonna 2016.

Arvio vuonna 2015 valmistelluista toimenpiteistä talouden tasapainottamiseksi

Rääkkylän kunta valmisteli tasapainottamistoimenpiteitä syksyllä 2015. Kunta teki arviointityön aikataulutuksessa ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä, niiden aikatauluista ja euromääräisistä vaikutuksista, jotka on koottu liitteen 6 loppuun. Tasapainottamisohjelman toteuttaminen on aloitettu osittain jo vuonna 2015 ja sitä koskevia päätöksiä on viety eteenpäin varsinaisesti vasta vuoden 2016 alusta.

Vuodelle 2016 toimilla saataisiin n. 97 000 euron alentava vaikutus ja vuodelle 2017 noin 117 000 euron säästöt. Näihin lukuihin ei sisälly sote-vaikutuksia esimerkiksi sopimusjärjestelyn suhteen. SiunSote-ratkaisusta ja Attendo-sopimuksen tarkastuksesta on tehty laskelmaan 1,4 miljoonan euron säästöolettama, jolla toimintakulut pienenisivät vuonna 2017. Tämä merkitsisi 7,7 % leikkausta vuoden 2016 toimintakuluihin.

Kunnan tilinpäätöksen tulokseen vaikuttaa merkittävästi vuonna 2016 yhtiöittämisestä saatava alustavan arvion mukainen 1,3 miljoonan euron erä satunnaisiin tuottoihin. Kunta saa näin kertyneet alijäämät katettua. Ilman kyseistä erää tilikausi olisi vahvasti alijäämäinen.

Kunnallisveroprosenttia 21,00 on tarkoitus nostaa 0,5 prosenttiyksikköä vuodelle 2016. Tämä korotus tuo kunnalle laskennallisesti lisää verotuloja n. 119 000. euroa. Tämän lisäksi kunnassa on tarkoitus nostaa kiinteistöveroprosenttia yleisen kiinteistöveron vakituisen asuinrakennuksen kohdalla 0,05 %-yksikköä tasolle 0,55 %. Vuosille 2017 – 2024 ei ole esitetty verojen korotuksia, mutta verotulojen on arvioitu kasvavan ko. vuosina 0,6-0,8 % vuodessa.

Valtionosuuksien arvioidaan laskevan noin 0,5 % vuosittain vuodesta 2019 lukien.

Korkokulujen on arvioitu nousevan vuodesta 2016 lähtien johtuen lainamäärän kasvamisesta. Lainamäärän arvioidaan kääntyvän laskuun vuodesta 2016 lähtien. Lainamäärän laskuun vaikuttaa vähäinen investointitaso tulevina vuosina.

Esitetyillä säästötoimenpiteillä ja kunnallisveron korotuksella on tarkoitus korjata Rääkkylän taloudellista tilannetta ja saada vuodesta 2016 lähtien vuosikate poistotasoa suuremmaksi. Näin taseen kertynyt alijäämä saataisiin muutettua ylijäämäiseksi viimeistään vuonna 2016.

Arviointiryhmän arvio Rääkkylän kunnan talouden kehityksen kestävyydestä ja edellytyksistä turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut

Rääkkylän kunnan taloudessa on pitkän ajan kuluessa yritetty saada taseen kertynyttä alijäämää katetuksi säästötoimilla. Näitä ovat olleet erilaiset tasejärjestelyt, joista viimeisimpänä sähköyhtiön osakkeiden omaisuudenhoitoyhtiön perustaminen, jossa sisäisellä lainalla saadaan kertyneet alijäämät katettua vuoden 2015 tilinpäätöksen yhteydessä. Kertaluonteinen ratkaisu ei kuitenkaan pysyvästi ratkaise alijäämän takana olevaa ongelmaa, kantokykyyn nähden korkean menotason ylläpitämistä. Koska siihen ei ole onnistuttu puuttumaan, myöskään ongelmaa ei ole saatu ratkaistua.

Yhtiön perustamisesta saadulla satunnaisella tulolla saataneen tilikausi 2015 ylijäämäiseksi ja katettua taseen kertynyt alijäämä. Koska rakenneongelmia ei ole ratkaistu, tilikaudesta 2017 muodostunee taas alijäämäinen ja seuraavat tilikaudet taseen kertynyt alijäämä kasvaa liitteen 6 suunnittelukehikko B:n mukaisesti. Tämän lisäksi kunta on sisäisesti joutunut antamaan yhtiölle lainan, joka erääntyy maksettavaksi viimeistään vuonna 2063. Laina näkyy kunnan konsernitaseessa. Järjestelyissä käytettiin veronmaksajien rahaa myös varainsiirtoveroihin ja yhtiön peruspääomaan.

Lisäksi kunnan takaama laajakaistayhtiö on ajautunut vuoden 2015 aikana taloudellisiin ongelmiin siinä määrin, että kunnanhallitus myönsi sille 21.9.2015 pääomien lyhennyksen lykkäystä kolmen vuoden ajaksi. Kunnan omavelkainen takaus yhtiölle oli 28.10.2015 noin 3,5 miljoonaa euroa. Tämä muodostaa kunnalle riskin, joka realisoituessaan lähes kaksinkertaistaisi kunnan lainakannan. Laajakaistayhtiön toiminnan haaste on saada laajapohjaisempi käyttäjäjoukko liittymään verkkoon. Tämä olisi edellytys myös palvelujen kehittämiselle. Palvelujen kehittäminen vaatisi myös runsaasti osaamista ja pääomia myös kunnan puolelta.

Mainittakoon, että kunnan muut tilinpäätöskertomuksessa 2014 mainitut takaukset ovat Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot lainoille noin 462 000 euroa, Keski-Karjalan Vanhustentaloyhdistys Ry:lle noin 267 000 euroa, sekä 50 000 takaus Nieminen-Sintsi vesiosuuskunnalle. Kunnan omavelkaiset takaukset ovat siis yhteensä noin 4,5 miljoonaa euroa, joista noin 83 % kohdistuu tietoverkko-osuuskuntaan. Kunta on tilinpäätöskertomuksessa 2014 maininnut näistä riskeinä ja siellä on myös todettu, että kunta ei ole ennalta varautunut korkoriskeihin.

Kunta on joutunut käymään Attendo Oy:n kanssa neuvotteluja sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen ehdoista. Neuvottelut ovat osoittaneet, että pieni kunta on haavoittuvainen sopimusehtojen ja sopimuksen valvonnan suhteen, eikä sen tosiasiallinen neuvotteluvara ole kovin suuri, vaikka on kyse kansalaisten kannalta elintärkeiden palvelujen järjestämisestä. Kunnan sopimusneuvottelujen ja taloushallinnon henkilöosaaminen on riskitekijä: osaajia on vähän: työntekijöiden vaihtuvuus ja työpaine voivat vaarantaa toimintojen jatkuvuuden, sujuvuuden ja laadukkaan hoitamisen. Sopimuksen valvomisen vaikeudesta yksi osoitus on, että kunta joutui vuonna 2015 kattamaan alimitoitettua Attendo Oy:n laskuja ostoveloista uudella lainanotolla. Kunta on tilinpäätöskertomuksessa 2014 maininnut toimintaan liittyvistä henkilöstön osaamisen riskeistä, riskit koskevat myös palvelutuottajien henkilöstöhallintoa mm. henkilöstövaihdoksissa.

Talouden tervehdyttämistä koskeviin säästöesityksiin sisältyy arviointiryhmän näkemyksen mukaan muitakin epävarmuuksia. Ensinnäkin keskeiset säästötoimenpiteet rakentuvat soteyhteistyöalueen syntymisen varaan, kunnan omilla toimilla ei ole riittävää vaikutusta talouteen. Väestömäärän pienentyessä ja kuntalaisten ikääntyessä palvelutarpeen heilahteluihin liittyvät riskit kasvavat. Kunta on tilintarkastuskertomuksessa 2014 arvioinut väestön ikääntymisen johtavan sosiaali- ja terveyspalvelujen kasvuun ja myös heikon työllisyystilanteen luovan menoille kasvupaineita.

Tällä hetkellä Rääkkylän kunnan taloussuunnitelmassa esitetyt muut säästötoimet ovat talouden kokonaisuuden kannalta vaatimattomia talouden sopeutustarpeeseen nähden.

Toimintakulujen kasvuksi on tasapainottamislaskelmassa A esitetty tälle vuodelle 2,4 % kasvua, vuodelle 2016 noin -2,0 % vähentymistä ja edelleen -7,7 % prosentin vähentymistä vuodelle 2017. Tästä eteenpäin vähennys olisi kahden vuoden ajan -0,1 % ja vuodesta 2020 lukien eteenpäin -1,0 % leikkaus vuositasolla. Tasapainottamisohjelmaan ei siis sisälly väestön ikääntymisestä johtuvaa kysynnän kasvua, vaan se on toteutettu vuosien leikkausohjelmalla. Tämä on poikkeuksellinen esitys arviointimenettelyssä olleilta kunnilta. Toimintamenojen leikkaus on tehty niin tiukaksi, että pienetkin ylitykset toimenpideohjelman mukaiseen menokehitykseen kääntää talouden kehityksen. Yllättävät muutokset laskelmien oletuksissa, esimerkiksi erikoissairaanhoidon ennakoitua suurempi menokehitys tai rahoituskustannusten kasvu, voivat nopeasti huonontaa talouden tilaa ja vaarantaa kuntalaisten palvelujen saatavuuden. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan oletus toimintakulujen jatkuvasta vähenemisestä väestön yhä ikääntyessä on aiempaan kustannuskehitykseen nähden erittäin epätodennäköistä.

Kunta korottaa vuoden 2016 kunnallisveroprosenttinsa 21,50 %:iin, mikä on jo tällä hetkellä korkeimpia veroasteita kunnissa. Kiinteistöveroprosentti vakituisten kiinteistöjen osalta on nyt koko maan keskiarvoa korkeampi ja sitä on tarkoitus nostaa vuodelle 2016 tasolle 0,55 %. Korotukset vuodelle 2016 vähentävät Rääkkylän kunnan verotuksellista liikkumavaraa. Jatkossa kunta on nopeasti asukkaitaan menettävä ja väestöltään ikääntyvä kunta ja näin talouden korjaaminen veronkorotusten kautta on erittäin vaikeaa.

Kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmassa on arvioitu vuosittaisen verotulojen kasvuprosentiksi 1,4 % vuodelle 2015 ja 2,8 % vuodelle 2016. Tästä eteenpäin on kasvuksi esi-

tetty 0,8-0,6 %. Näiden kasvuprosenttien saavuttaminen on epävarmaa työikäisen väestön osuuden pienentyessä ja asukasmäärän vähentyessä.

Rääkkylän kunnan lainamäärä on seuraavina vuosina niin suuri, että korkotasossa tapahtuvilla muutoksilla on suuri merkitys. Myös yleisen talouskehityksen odotettua hitaampaan parantumiseen tulee varautua, sillä se hidastaisi verotulojen kasvua ja vaikuttaisi näin kunnan taloutta heikentävästi. Yleisen taloudellisen kehitysarvion ja ikärakenteen muutoksesta johtuen mukaan vuodet 2015 - 2017 tulevat olemaan kuntakentällä taloudellisesti vaikeimpia.

Rääkkylällä ei ole merkittäviä rahavaroja tai nopeasti realisoitavaa omaisuutta, joilla voitaisiin kompensoida tulorahoituksen pysyvää vajetta tai rahoittaa välttämättömiä ja myös yllättäviä investointeja.

Rääkkylän kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteiden arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös kunnan henkilöstön jaksamiseen, koska tasapainottamisohjelma sisältää henkilöstövähennyksiä. Talouden tasapainottamisohjelman toteutuksen suuressa säästöpaineessa työskentely kuormittaa henkilöstöä työssä jaksamisen että pysymisen kautta.

Arviointiryhmän on yllä olevan perusteella tehnyt toisen kehitysarvion (Liite 6 laskelma B), jossa lähtökohtana ovat kunnan esittämät talouden tasapainottamistoimenpiteet. Arviointiryhmä kysyi SiunSote valmisteluun osallistuvalta asiantuntijalta arviota sote-kustannusten kehityksestä. Asiantuntijan mukaan Rääkkylän ikärakenteiden ja palvelutarpeet huomioon ottaen kunnan esittämät säästöt ovat epätodennäköisiä. Toimintakulut putoavat sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyessä SiunSotelle noin 900 000 euroa, mutta samalla toimintatuotot alenevat vastaavalla summalla. Attendo-sopimuksen säästö kuitenkin kohdentuu kertaluontoisesti vuoteen 2016, tämä 350 000 euroa on huomioitu laskelmassa.

Laskelma B eroaa kunnan esittämästä laskelmasta siinä, että soteratkaisun vaikutus on toimintakuluihin pienempi. Toimintakulujen leikkaus vuodelle 2016 on uudessa laskelmassa -5,8 % eikä -7,7 %. Samalla on oletettu, että toimintakulut pysyisivät vuoteen 2024 asti vuoden 2017 tasolla. Tällainen olettama nollakasvusta toimintamenoihin tehtiin Rääkkylän ensimmäisen arviointiraportin yhteydessä. Nollakasvussa pysyminen edellyttää kunnalta vahvoja tasapainottamistoimia, tarkkaa seurantaa ja yllättävien menoerien suhteen uutta tasapainottamista.

Myös kehitysarviossa B tehdään palvelukustannuksiin voimakkaat leikkaukset, joiden vaikutus kuntalaisten kokemaan palvelutasoon voi olla huomattava. Tästä huolimatta laskelmassa tilikausi 2017 jää alijäämäiseksi ja taseessa on kertynyttä alijäämää taas vuodesta 2019 lukien. Se kasvaisi nopeasti ja ylittäisi 1000 euroa asukasta kohti vuonna 2024. Lainakanta olisi silloin 1 968 euroa/asukas.

Liitteen 6 mukainen B-laskelma osoittaa, että pienikin muutos epävarmoissa säästöoletuksissa aiheuttaa kunnalle suuria talouden tasapainottamisen ongelmia. Kunnan toimintakertomus 2014 on ottanut kantaa aiempiin talouden tasapainotussuunnitelmiin, että toimenpiteet eivät toteutuneet vuoden 2014 talousarvion yhteydessä. Samassa yhteydessä arvioitiin alijäämien kattamissuunnitelmia 2010–2014 ja 2014–2018. Tilikausien aikaisista toimista todettiin lyhyesti, että ne eivät olleet riittäviä.

Kunnan pitäisi laskelman mukaan tasapainottaa talouttaan veroprosenttia nostamalla, lisäämällä lainanottoa, pidättäytymällä edelleen investoinnista, sekä huonontaa palvelutasoaan. Näistä huolimatta taseeseen alkaisi kertyä alijäämää varsin voimakkaasti ja jonka kattaminen uudistetun kuntalain oloissa olisi aiempaa vaativampaa. Lisäksi odottamattomat lisämenot sote-palveluissa, toteutuvat korkoriskit tai äkilliset, ennakoimattomat investoinnit järkyttäisivät talouden epätasapainoa entisestään.

Edellä mainitun perusteella arviointiryhmä katsoo, että kunnan talouskehitys ja näkymät ovat siinä määrin heikot, että kuntalaisten palvelujen turvaaminen on vaarantumassa. Toteutetuista ja suunnitelluista tervehdyttämistoimista huolimatta Rääkkylän taloudessa ei näyttäisi tapahtuvan todellista ja oleellista kohenemista ja mahdolliset uudet, ennakoimattomat menoerät, heikentävät tilannetta entisestään. Arviointiryhmä katsoo, että tasapainottamisohjelman huolellisen toteuttamisen lisäksi Rääkkylän kunnan kuntalaisten palvelujen järjestämisen ja turvaamisen kysymyksiä tulee tarkastella laajemmassa kokonaisuudessa. Rääkkylän taloudellinen tilanne on niin haastava, että kuntarakenteen muutoksen arvioiminen on syytä aloittaa välittömästi ja pyrkiä saamaan muutos voimaan vuoden 2017 alusta.

Arviointiryhmä pitää kuitenkin välttämättömänä sitä, että kunta toteuttaa johdonmukaisesti tasapainottamisohjelmaa siinä muodossa kuin se on talouden tervehdyttämisohjelmassa esitetty vuoden 2015 lokakuussa sekä jatkaa sen kehittämistä huomioiden muuttuvat olosuhteet. Tämä on edellytyksenä tasapainottamisohjelman vaikuttavuudelle ja kestävyydelle. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitystä on seurattava reaaliaikaisesti ja yhdessä Pohjois-Karjalan muiden toimijoiden kanssa pyrittävä yhä taloudellisempaan tulokseen. Palvelurakennemuutokset on toteutettava kaikilla toimialoilla kustannusten hillitsemiseksi, päällekkäisten toimintojen purkamiseksi, toimivien hoitoketjujen varmistamiseksi ja palvelujen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Arviointiryhmä tuo myös esille sen, että uuden kuntarakennelain mukaan kuntien yhdistymiselle maksetaan yhdistymisavustusta ja valtionosuuksien vähenemisen korvausta, mikäli kunnat ovat tehneet yhdistymisesityksen siten, että valtioneuvosto voi tehdä päätöksen viimeistään kesäkuussa 2016 ja liitos toteutuu vuoden 2017 alussa. Käytännössä edellä mainittu tarkoittaa, että kuntien on tehtävä liitosselvitys viimeistään 29.4.2016. Tämän lisäksi mahdollista valtionosuuksien menetyksen kompensaatiota maksetaan liittymisvuodesta vuoden 2019 loppuun asti liitosvuodesta riippumatta. Taloudellisissa vaikeuksissa olevalle kunnalle maksetaan tämän lisäksi yhdistymisavustuksen korotusta 150 € asukasta kohti. Rääkkylälle tämä merkitsisi noin 360 000 € lisäystä yhdistymisavustukseen. Kunnan tilanteen vuoksi arviointiryhmä pitää tärkeänä, että kunnan mahdollisuutta saada harkinnavaraista tukea yhdistymisvalmisteluille katsottaisiin erikseen esimerkiksi palvelujen digitalisaatiota ja henkilöstön jaksamista ja osaamista tukien.

3 Arviointiryhmän ehdotus

Edellä mainitun perusteella arviointiryhmä katsoo, että Rääkkylän kunnalla ei ole uskottavia, riittävästi taloudellisiin ja toiminnallisiin tosiasioihin perustuvia edellytyksiä palvelujen järjestämiseen ja turvaamiseen kuntalaisille itsenäisenä kuntana tulevaisuudessa.

Arviointiryhmä ehdottaa Rääkkylän kuntalaisten palvelujen järjestämisen turvaamiseksi kuntarakennelain 15 §:n mukaista erityistä kuntajakoselvitystä kunnan yhdistämiseksi isompaan kokonaisuuteen mahdollisimman pian eli vuoden 2017 alussa.

Lisäksi arviointiryhmä ehdottaa, että kunta jatkaa edelleen talouden tervehdyttämiseksi esittämiään omia toimenpiteitään sekä toteuttaa niitä rahoituksen riittävyyden ja vakavaraisuuden parantamiseksi. Investointien ja lainakannan suhteen kunnan laskelmassaan vuoteen 2016 esittämä linja ei saa ylittyä.

Rääkkylän kunnan henkilöstön edustaja Erja Pakarinen valmisteli lausunnon arviointiryhmän ehdotukseen. Lausunto on liitteenä 7.

Arviointiryhmän ehdotukseen sisältyy Rääkkylän jäsenen eriävä mielipide liitteessä 8.

4 Jatkotoimenpiteet

Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon jatkotoimenpiteitä varten 30. marraskuuta 2015 mennessä.

Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella Rääkkylän kuntaa koskevan ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Helsingissä 30.10.2015

Kari Korkiakoski

Markku Mölläri

Tuula Luukkonen

LIITTEET

1. Asetuksen mukaisten Rääkkylän kunnan talouden tunnuslukujen rajaarvojen täyttyminen
2. Asettamispäätös VM007:15/2008
3. Tietoja Rääkkylän kunnan palvelutuotannon kustannuksista 2013 ja vertailuryhmät
4. Tilinpäätöstietoja vuosilta 2011 – 2014, Rääkkylä ja vertailuryhmät
5. Tilastokeskuksen väestöennuste 2014 – 2030, Rääkkylä, TK 28.9.2012
6. Rääkkylän kunnan talouden arviolaskelma (A ja B) vuoteen 2024 ja tasapainottamistoimet
7. Rääkkylän kunnan henkilöstön edustajan lausunto
8. Rääkkylän kunnan edustajan eriävä mielipide

JAKELU Rääkkylän kunnanvaltuusto

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Suomen Kuntaliitto

Liite 1. Asetuksen mukaisten Rääkkylän kunnan talouden tunnuslukujen raja-arvojen täyttyminen

VM/KAO/Vesa Lappalainen
7.6.2015

KUNTALAIN 118 §:N MUKAISET KUNNAT JA KRITEERISTÖ (vuosina 2015 - 2016 Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksista annetun lain 63a §)

Vuoden 2015 kuntajaolla

10. kierros: vuoden 2013 lopullisen tilinpäätöksen ja vuoden 2014 tilinpäätösennakon mukaan, kesäkuu 2015

HUOM: Kinnula ei ole toimittanut Tilastokeskukselle tilinpäätöstietoja, joten käytössä tilapäisesti vuoden 2013 tiedot

Taseen alijäämä vähintään -1000 €/as ja edellisvuonna -500 €/as
tai kuusi tunnuslukua, joiden osalta raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:
1. Vuosikate ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta negatiivinen
2. Lainakanta ylittää maan keskiarvon vähintään 50 %:lla
3. Taseessa on kertynyttä alijäämää
4. Tuloveroprosentti vähintään 0,5 yksikköä korkeampi kuin maan painotettu keskiarvo
5. Omavaraisuusaste (kuinka suuri on oman pääoman osuus koko pääomasta) alle 50 % ja
6. Suhteellinen velkaantuneisuus (kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun) vähintään 50 %

				1.			2.			3.			4.			5.			6.	
nro.	Kunta	2013 As.luku	2014 As.luku	2013 Vkate-hava	2014 Vkate-hava	Krit. täyt.	2013 Lainat €/as (>3 813)	2014 Lainat €/as (>4 042)	Krit. täyt.	2013 Kert. ali-/ylij. €/as	2014 Kert. ali-/ylij. €/as	Krit. täyt.	2013 Tulovero-% (>19,90)	2014 Tulovero-% (>20,25)	Krit. täyt.	2013 Omavar. aste, %	2014 Omavar. aste, %	Krit. täyt.	2013 Suht.velk. %	2014 Suht.ve %
	KOKO MAA	5 422 604	5 442 837	380	403		2 542	2 695		1 284	1720		19,40	19,75		60,4	61,0		50,7	5:
Kriteerit täyttyvät ja arviointimenettely aloitetaan:																				
707	Rääkkylä	2 467	2 435	-7	9	####	574	619	###	-877	-1 081	1	21,00	21,00	1	41,0	36,5	1	35,4	3:

Liite 2. Asettamispäätös VM007:15/2008

7.8.2015

KUNTALAIN 118 §:N MUKAISEN ARVIOINTIRYHMÄN ASETTAMINEN

Asettaminen:

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kuntalain 118 §:n mukaisen Rääkkylän kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Toimikausi:

5.8.2015 - 31.10.2015.

Tausta ja tehtävät:

Kuntalain 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseen. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella säädetyt raja-arvot. Niiden täyttyessä tehdään laissa tarkoitettu selvitys arviointiryhmässä, jonka jäsenistä yhden nimeää valtiovarainministeriö ja yhden asianomainen kunta. Lisäksi valtiovarainministeriö nimeää asianomaista kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi mainituista tahoista riippumattoman henkilön.

Arviointiryhmä tekee ehdotuksen kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Kokoonpano:

Arviointiryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja	Kari Korkiakoski	Sosionomi
Kunnan nimeämä jäsen	Tuula Luukkonen	Rääkkylän kunnanjohtaja
Ministeriön nimeämä jäsen	Markku Mölläri	Neuvotteleva virkamies, VM

Lisäksi arviointiryhmän kokouksiin voivat kunnan ilmoituksen perusteella osallistua Rääkkylän kunnanhallituksen puheenjohtaja Harri Laasonen ja siivoustyön johtaja Erja Pakarinen, joka on ryhmässä kunnan henkilöstön edustaja (JHL ry). Arviointiryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen valtiovarainministeriöstä.

Arviointiryhmän asiantuntijana/sihteerinä toimii neuvotteleva virkamies Vesa Lappalainen valtiovarainministeriöstä. Arviointiryhmä voi tarvittaessa kuulla myös ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kustannukset:

Valtiovarainministeriö korvaa kunnan nimeämän edustajan matka- ja majoituskustannukset sekä maksaa päivärahan. Arviointiryhmän puheenjohtajalle maksetaan erikseen määräytyvä kokouskohtainen palkkio sekä matka- ja majoituskustannukset. Kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenomomentilta 28010112.

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

Osastopäällikkö, ylijohtaja Päivi Laajala

JAKELU Arviointiryhmään nimetyt

TIEDOKSI Suomen Kuntaliitto
Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen
Erityisavustaja Sami Miettinen
Mahti

Liite 3. Tietoja Rääkkylän kunnan palvelutuotannon kustannuksista 2013 ja vertailuryhmät

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valitse kunta valikosta: Rääkkylä

13.3.2015

Kunnat vuoden 2014 kuntajaolla.

Peruspalvelujen saatavuus ja kustannukset vuonna 2013

Aritmeettiset keskiarvot

254 järjestysnro	Kunta: Rääkkylä	Koko maa: Koko maa (arit.)	Kuntakoko: Ryhmä 6 2 001-6 000 as.	Maakunta: Pohjois-Karjala
VÄESTÖÄ KUVAAVAT INDIKAATTORIT:		arit.ka.	arit.ka	arit.ka.
Asukasluku 31.12.2013	**2 467**	**17 838**	**3 764**	**12 727**
Asukastiheys (as/maakm²) 1.1.2013	5,8	58,7	9,3	9,7
Ikärakenne: 0?6-vuotiaat (% asukkaista)	4,4 %	7,3 %	6,8 %	6,2 %
0-1-vuotiaat (lukumäärä)	11	191	35	119
6-vuotiaat (% asukkaista)	0,4 %	1,1 %	1,0 %	0,9 %
7?15-vuotiaat (% asukkaista)	8,4 %	10,1 %	9,9 %	8,9 %
16?64-vuotiaat (% asukkaista)	57,1 %	58,9 %	57,5 %	59,1 %
65?74-vuotiaat (% asukkaista)	16,1 %	12,7 %	13,5 %	13,8 %
75?84-vuotiaat (% asukkaista)	9,6 %	7,9 %	8,8 %	8,7 %
85 ja < -vuotiaat (% asukkaista)	4,5 %	3,2 %	3,5 %	3,4 %
Väestöllinen huoltosuhde (vaihteluväli 42 ~ 102)	73	67	71	67
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu, (vaihteluväli 66,4 ~ 151,5), KELA	132,9	108,9	113,6	120,5
Työttömien osuus, % työvoimasta	17,0	11,2	11,2	15,8
Työpaikkaomavaraisuus (vaihteluväli 42,8 % ~ 133,7 %) (vuoden 2012 tieto)	79,0 %	85,9 %	81,4 %	91,0 %
PALVELUJA KUVAAVAT INDIKAATTORIT:				
Henkilökunnan määrä/1000 as. kohden	**50**	**61**	**59**	**70**
Yleishallinnon nettokustannukset, €/asukas	**412**	**184**	**208**	**213**
Muiden palvelujen nettokustannukset, €/asukas	**421**	**352**	**376**	**330**
Sosiaali- ja terveystoimen käyttökust. netto, €/asukas	**4 404**	**3 855**	**3 985**	**4 040**
Sosiaalitoimen käyttökust. netto, €/asukas	2 112	1 789	1 812	1 902
Terveystoimen käyttökustannukset, netto, €/asukas	2 292	2 066	2 172	2 138
Vanhustenhuolto:				
Kotona tai kodinomaisissa oloissa asuvat 75 vuotta täyttäneistä, %	88,8 %	91,7 %	91,3 %	91,1 %
Kodinhoitoapua saaneet 75 vuotta täyttäneiden kotitaloudet, % vast.ikäisestä väestöstä	17,2	21,1	22,7	21,1
Ikääntyneiden tehostetun palveluas. 75 vuotta täyttäneet, % vast.ikäisestä väestöstä	13,8	7,2	7,4	9,2
Vanhainkod. tai pitkäaik. laitoshoidossa olevat 75 v täyttäneet, % vast.ikäisestä väestöstä		3,8	4,6	2,9
Vanhusten laitospalvelujen nettokustannukset, €/asukas	8	196	252	99
Päivähoitopalvelut:				
Lapsia kokopäivähoidossa, osuus ikäluokasta, %	43,5	36,5	35,1	38,6
Päivähoidon kustannukset, netto €/asukas	208	400	350	321
Lasten päiväkotihoidon käyttök. (netto) pl. avustukset hoitopäivää kohti, €	52	61	62	57
Lastensuojelu:				
Last.suoj. avohuol. tukitoimien piirissä 0?17-vuotiaita vuoden aik, % vast.ikäisistä	8,5	6,6	6,6	5,7
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0?17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	1,4	1,3	1,3	1,8
Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokustannukset, €/asukas	81	98	89	118
Perusterveydenhuolto:				
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit / 1000 asukasta	2 388	1 445	1 479	1 727
Perusterveydenhuollon menot asukasta kohti (pl hammashuolto), netto	558	465	490	483
Hammashuolto:				
Perusterv.huollon hammashuollon menot asukasta kohti, netto	86	91	96	85
Erikoissairaanhoito:				
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit 1000 asukasta kohti	1 388	1 484	1 468	1 347
Vuodeosaston hoitopäiviä 1000 asukasta kohti	2 093	1 291	1 569	1 681
Psykiatrian laitoshoidon potilaat / 1000 asukasta	3	5	4	4
Erikoissairaanhoidon menot asukasta kohti, netto	1 177	1 211	1 244	1 205
Päihde- ja mielenterveyspalvelut:				
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0?17-vuotiaat / 1000 vast.ikäistä		4,6	5,9	4,9
Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas	13,4	18,8	13,1	17,5
Vammaispalvelut:				
Asiakkaita kehitysvamma- ja tukiasunnoissa 100 000 asukasta kohti	203	109	114	124
Vammaishuollon laitospalvelujen menot asukasta kohti, netto	42	46	50	62
Toimeentulotuki:				
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25?64-vuotiaat, % vast.ikäisistä	1,7	1,4	1,2	2,3
Toimeentulotukimenot asukasta kohti, €	80	82	68	126

254 järjestysnro	Rääkkylä	Koko maa (arit.)	Ryhmä 6 2 001-6 000 as.	Pohjois-Karjala
Opetus- ja kulttuuritoimen käyttökust. netto, €/asukas	**1 073**	**1 398**	**1 392**	**1 321**
Opetustoimi:				
Käyttökustannukset, netto €/asukas,	850	1 179	1 190	1 096
Perusopetus:				
Oman perusopetuksen käyttökust. (netto) oppilasta kohti, €	8 869	9 391	9 753	9 794
Perusopetusta saavien oppilaiden määrä koulua kohti (kunnan ylläpit.)	209	165	139	212
Kunnan ylläpitämien peruskoulujen määrä	1	9	3	6
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1 - 6 luokat (vuoden 2013 tieto)	20,7	17,4	17,0	18,7
Keskimääräinen ryhmäkoko, 7 - 9 luokat (vuoden 2013 tieto)	13,7	13,8	12,7	15,3
2. asteen koulutuksessa aloittaneet/perusopetuksen päättötodistuksen saaneet, %	90,0	92,9	93,1	92,6
Lukio:				
Oman lukiokoulutuksen käyttökust. (netto) oppilasta kohti, €	.	9 505	11 379	11 597
Ammattikorkeakoulussa, yliopistossa tai ammat. koulutuksessa 2 vuotta yo-tutk. suorittamisen jälkeen opiskelevat/kaikki 2 vuotta sitten yo-tutk. suorittaneet, %	62,5	81,1	84,0	81,2
Toisen asteen ammatillinen koulutus:				
Oman ammatill. koulutuksen käyttökust. (netto) op.tuntia kohti, €	.	126	0	61
Nuorisopalvelut:				
Nuorisotoimen käyttökustannukset, netto, €/asukas	45	28	30	25
Liikuntapalvelut:				
Liikunnan ja ulkoilun käyttökustannukset €/asukas	76	77	64	88
Kirjastotoimi:				
Kirjaston käyttökustannukset, netto (€/asukas)	86	62	65	60
Kirjastoaineistokulut (€/asukas)	10,2	9,5	10,8	8,5
Fyysisiä käyntejä/asukas	9,8	9,1	9,3	9,9
Verkkokäynnit/asukas	1,5	8,2	8,1	11,6

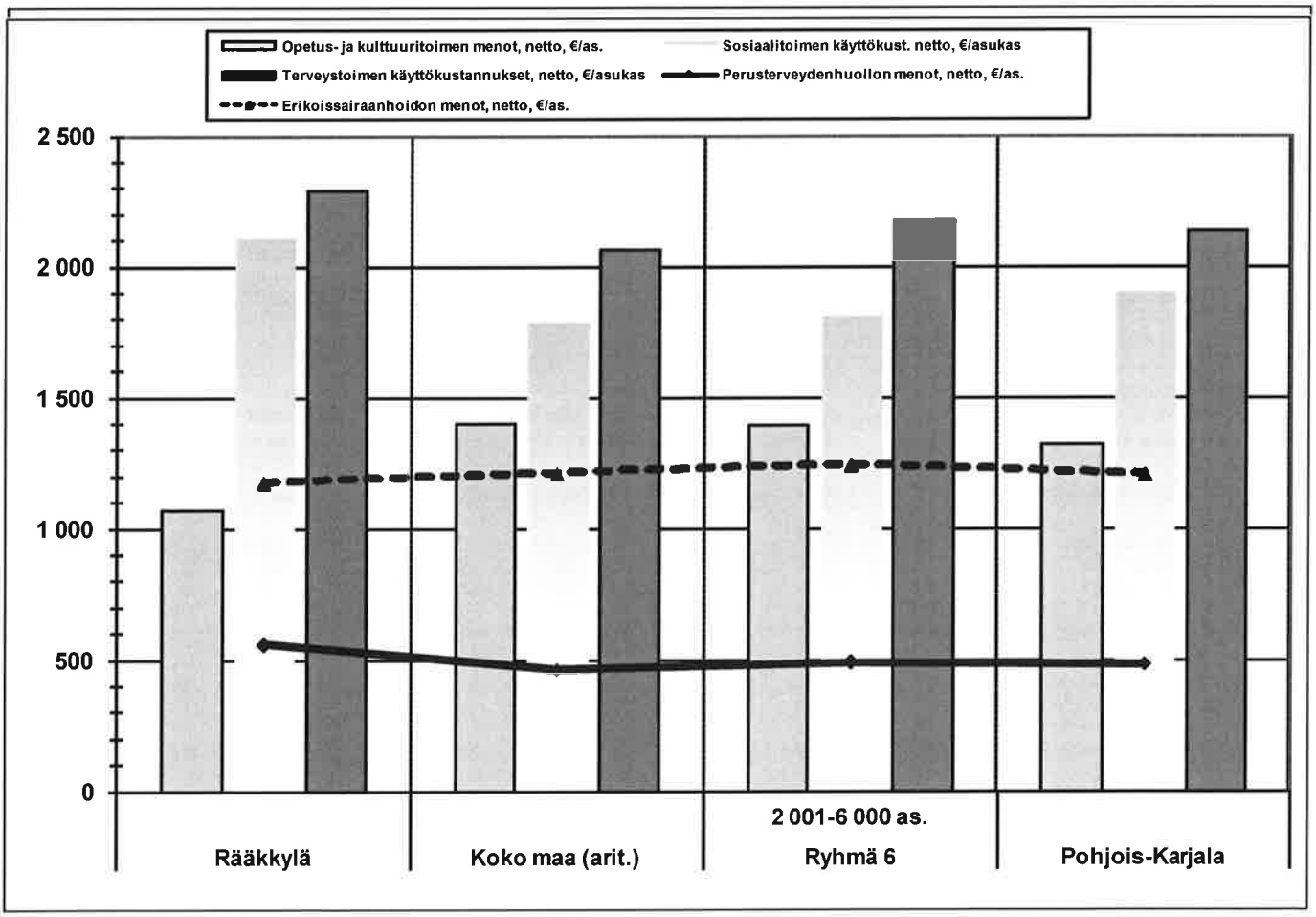

Liite 4. Tilinpäätöstietoja vuosilta 2011 – 2014 Rääkkylä ja vertailuryhmät

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto,9.6.2015

KUNTIEN LOPULLISET TP:T 2012-2013 ja TP-ennakko 2014

Valitse kunta valikosta: Rääkkylä

Rääkkylä	2012		2013			2014		
Asukasluku	2 490		2 467		-0,9	2 435		-1,3
Tunnuslukuja								
					muut.%			muut.%
Lainat, euro/as	841		574		-31,8	619		7,9
Konsernilainat, euro/as	2 165		2 014		-7,0	0	Marrask-15	
Lainanhoitokate	0,7		0,0			0,1		
Suhteellinen velkaantuneisuus	27,1		35,4			37,9		
Rahoitusvarallisuus, euro/as	-1 203		-1 740			-1 981		
Omavaraisuusaste, %	48,6		41,0			36,5		
Rahavarat, euro/as	199		225			368		
Kassan riittävyys, pv	9		10			17		
Kassastamaksut, euro/as	8 486		7 955			7 987		
Tuloslaskelma	**1 000 €**	**euro/as**	**1 000 €**	**euro/as**	**muut.%**	**1 000 €**	**euro/as**	**muut.%**
Henkilöstömenot (palkat+sivukulut)	4 349	1 747	4 208	1 706	-3,2	4 253	1 747	1,1
Palvelujen ostot	13 595	5 460	12 389	5 022	-8,9	12 522	5 143	1,1
Toimintatuotot, sis. valmistus omaan käyt.	5 180	2 080	2 935	1 190	-43,3	2 857	1 173	-2,7
Toimintakulut	20 168	8 100	18 051	7 317	-10,5	18 222	7 483	0,9
Toimintakate	**-14 988**	**-6 019**	**-15 116**	**-6 127**	**0,9**	**-15 365**	**-6 310**	**1,6**
Verotulot	6 009	2 413	5 909	2 395	-1,7	5 992	2 461	1,4
Valtionosuudet,	9 310	3 739	9 025	3 658	-3,1	9 229	3 790	2,3
josta hark.var. vos-korotus	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	
Verorahoitus	15 319	6 152	14 934	6 054	-2,5	15 221	6 251	1,9
Käyttökate	**331**	**133**	**-182**	**-74**		**-144**	**-59**	
Korkotuotot/-menot, netto	-57	-23	-31	-13		-34	-14	
Muut rahoituskulut/-tuotot, netto	171	69	196	79		200	82	
Vuosikate	**445**	**179**	**-17**	**-7**		**22**	**9**	
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalen.	426	171	451	183	5,9	491	202	8,9
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0		0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	0	0		0	0	
Tilikauden tulos	**19**	**8**	**-468**	**-190**		**-469**	**-193**	
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	0	0	0	0		0	0	
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)	0	0	0	0		0	0	
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)	0	0	0	0		0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	**19**	**8**	**-468**	**-190**		**-469**	**-193**	
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	**-1 268**	**-509**	**-2 163**	**-877**		**-2 632**	**-1 081**	
Rahoituslaskelma	**1 000 €**	**euro/as**	**1 000 €**	**euro/as**		**1 000 €**	**euro/as**	
Toiminnan rahavirta	**398**	**160**	**-31**	**-13**		**22**	**9**	
Investoinnit, netto	**-138**	**-55**	**-823**	**-334**	**496,4**	**-555**	**-228**	-32,6
- Investointimenot	-183	-73	-857	-347	**368,3**	-566	-232	-34,0
+ Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	30	12	#JAKO/0!	11	5	-63,3
+ Investointihyödykkeiden luovutustulot	45	18	4	2	-91,1	0	0	-100,0
Saamisten muutos	1 301	522	605	245		358	147	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-710	-285	-678	-275		-619	-254	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0		710	292	
± Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0		0	0	
Toiminnan ja investointien rahavirta	**260**	**104**	**-854**	**-346**		**-533**	**-219**	
Verotulot	**6 009**	**2 413**	**5 909**	**2 395**	-1,7	**5 992**	**2 461**	1,4
Kunnallisvero	5 188	2 084	5 033	2 040	-3,0	4 982	2 046	-1,0
Yhteisövero	284	114	323	131	**13,7**	393	161	**21,7**
Kiinteistövero	537	216	553	224	**3,0**	617	253	**11,6**
Lainakanta,	**2 095**	**841**	**1 416**	**574**	-32,4	**1 508**	**619**	**6,5**
josta pitkäaikainen laina	1 417	569	833	338		1 098	451	
josta lyhytaikainen laina	678	272	583	236		410	168	
Lainasaamiset	93	37	93	38		93	38	
Tuloveroprosentti	**21,00**		**21,00**			**21,00**		
Veroprosenttiyksikön tuotto	247	99	240	97		237	97	
Sijoitus vuosikatteen (euro/as) mukaan	132		278			289		

Lähde: Tilastokeskus

RÄÄKKYLÄN TALOUDEN TUNNUSLUKUJA SUHTEESSA VERTAILUKUNTIIN 2011 - 2014, €/asukas

	Vuosikate, euro/as				Muutokset, €/as:			Ero Rääkkylään, €/as:			
	2011	2012	2013	2014	11-12	12-13	13-14	2011	2012	2013	2014
Rääkkylä	**255**	**179**	**-7**	**9**	**-76**	**-186**	**16**				
Koko maa	382	248	380	403	-134	132	23	127	69	387	394
Pohjois-Karjala	270	115	322	464	-155	207	142	15	-64	329	455
2 000 - 6 000	242	152	304	415	-90	152	111	-13	-27	311	406

	Lainat, euro/as										
	2011	2012	2013	2014	11-12	12-13	13-14	2011	2012	2013	2014
Rääkkylä	**1 107**	**841**	**574**	**619**	**-266**	**-267**	**45**				
Koko maa	2 038	2 262	2 542	2 695	224	280	153	931	1421	1968	2076
Pohjois-Karjala	1 522	1 675	1 803	1947	153	128	144	415	834	1229	1328
2 000 - 6 000	1 730	1 920	2 055	2 233	190	135	178	623	1 079	1481	1614

	Toimintakate										
	2011	2012	2013	2014	11-12	12-13	13-14	2011	2012	2013	2014
Rääkkylä	**-5 584**	**-6 019**	**-6 127**	**-6 310**	**-435**	**-108**	**-183**				
Koko maa	-4 602	-4 859	-4 989	-5 016	-257	-130	-27	982	1160	1138	1294
Pohjois-Karjala	-4 869	-5 166	-5 077	-5 169	-297	89	-92	715	853	1050	1141
2 000 - 6 000	-5 183	-5 467	-5 670	-5 805	-284	-203	-135	401	552	457	505

	Verotulot										
	2011	2012	2013	2014	11-12	12-13	13-14	2011	2012	2013	2014
Rääkkylä	**2 217**	**2 413**	**2 395**	**2 461**	**196**	**-18**	**66**				
Koko maa	3 531	3 562	3 790	3 870	31	228	80	1314	1149	1395	1409
Pohjois-Karjala	2 843	2 879	3 052	3 246	36	173	194	626	466	657	785
2 000 - 6 000	2 800	2 843	3 059	3 198	43	216	139	583	430	664	737

	Valtionosuudet										
	2011	2012	2013	2014	11-12	12-13	13-14	2011	2012	2013	2014
Rääkkylä	**3 587**	**3 739**	**3 658**	**3 790**	**152**	**-81**	**132**				
Koko maa	1 419	1 488	1 522	1 498	69	34	-24	-2 168	-2 251	-2 136	-2 292
Pohjois-Karjala	2 292	2 383	2 320	2 353	91	-63	33	-1 295	-1 356	-1 338	-1 437
2 000 - 6 000	2 627	2 766	2 892	3 006	139	126	114	-960	-973	-766	-784

	Verorahoitus yht.										
	2011	2012	2013	2014	11-12	12-13	13-14	2011	2012	2013	2014
Rääkkylä	**5 804**	**6 152**	**6 053**	**6 251**	**348**	**-99**	**198**				
Koko maa	4 950	5 050	5 312	5 368	100	262	56	-854	-1 102	-741	-883
Pohjois-Karjala	5 135	5 262	5 372	5 599	127	110	227	-669	-890	-681	-652
2 000 - 6 000	5 427	5 609	5 951	6 204	182	342	253	-377	-543	-102	-47

Liite 5. Tilastokeskuksen väestöennuste 2014 – 2030, Rääkkylä, TK 28.9.2012

Väestöennuste 2012 iän ja sukupuolen mukaan alueittain 2012 - 2030

		2014	2016	2018	2020	2022	2024	2026	2028	2030
MANNER-SUOMI	**Ikäluokat yhteensä**	5 449 278	5 500 049	5 550 354	5 599 773	5 647 739	5 693 670	5 736 874	5 776 804	5 813 284
	- 14	16,5 %	16,5 %	16,6 %	16,6 %	16,5 %	16,4 %	16,3 %	16,2 %	16,0 %
	15-64	63,6 %	62,6 %	61,6 %	60,8 %	60,2 %	59,7 %	59,2 %	58,8 %	58,4 %
	65 - 74	11,3 %	11,8 %	12,5 %	12,7 %	12,4 %	12,0 %	11,8 %	11,7 %	11,6 %
	75 -	8,7 %	9,1 %	9,3 %	9,9 %	11,0 %	11,9 %	12,7 %	13,4 %	14,0 %
	Väestöllinen huoltosuhde	**57,3**	**59,8**	**62,3**	**64,4**	**66,2**	**67,6**	**68,9**	**70,2**	**71,2**
POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTA	**Ikäluokat yhteensä**	165 269	164 907	164 585	164 318	164 088	163 908	163 724	163 524	163 265
	- 14	14,8 %	14,9 %	15,0 %	15,1 %	15,2 %	15,2 %	15,1 %	15,1 %	14,9 %
	15-64	62,3 %	60,9 %	59,3 %	57,9 %	56,6 %	55,6 %	54,8 %	54,1 %	53,8 %
	65 - 74	12,5 %	13,5 %	14,7 %	15,3 %	15,5 %	15,2 %	15,0 %	14,7 %	14,1 %
	75 -	10,3 %	10,8 %	11,0 %	11,7 %	12,8 %	14,0 %	15,1 %	16,2 %	17,2 %
	Väestöllinen huoltosuhde	**60,5**	**64,3**	**68,5**	**72,8**	**76,7**	**80,0**	**82,6**	**84,8**	**85,9**
Keski-Karjalan seutukunta	**Ikäluokat yhteensä**	18 197	17 750	17 377	17 049	16 764	16 523	16 306	16 109	15 914
	- 14	12,7 %	12,4 %	12,3 %	12,3 %	12,3 %	12,4 %	12,3 %	12,2 %	12,2 %
	15-64	58,2 %	56,4 %	54,5 %	52,3 %	50,4 %	48,9 %	47,7 %	46,6 %	46,0 %
	65 - 74	15,6 %	16,8 %	18,5 %	19,4 %	19,8 %	19,7 %	19,5 %	19,2 %	18,2 %
	75 -	13,5 %	14,4 %	14,8 %	16,0 %	17,5 %	19,0 %	20,5 %	22,0 %	23,5 %
	Väestöllinen huoltosuhde	**71,8**	**77,2**	**83,6**	**91,0**	**98,4**	**104,4**	**109,5**	**114,6**	**117,2**
Rääkkylä	**Ikäluokat yhteensä**	2 396	2 319	2 255	2 201	2 154	2 114	2 078	2 049	2 021
	- 14	11,4 %	11,1 %	11,0 %	10,8 %	11,0 %	11,0 %	10,9 %	11,0 %	11,0 %
	15-64	58,0 %	55,7 %	53,9 %	52,6 %	50,7 %	49,5 %	49,0 %	47,8 %	47,4 %
	65 - 74	16,2 %	18,5 %	20,0 %	20,5 %	21,1 %	20,7 %	19,4 %	19,1 %	18,4 %
	75 -	14,4 %	14,7 %	15,0 %	16,1 %	17,2 %	18,7 %	20,6 %	22,1 %	23,3 %
	Väestöllinen huoltosuhde	**72,4**	**79,6**	**85,4**	**90,2**	**97,3**	**101,9**	**103,9**	**109,1**	**111,0**

Lähde: Tilastokeskuksen väestöennuste 2012

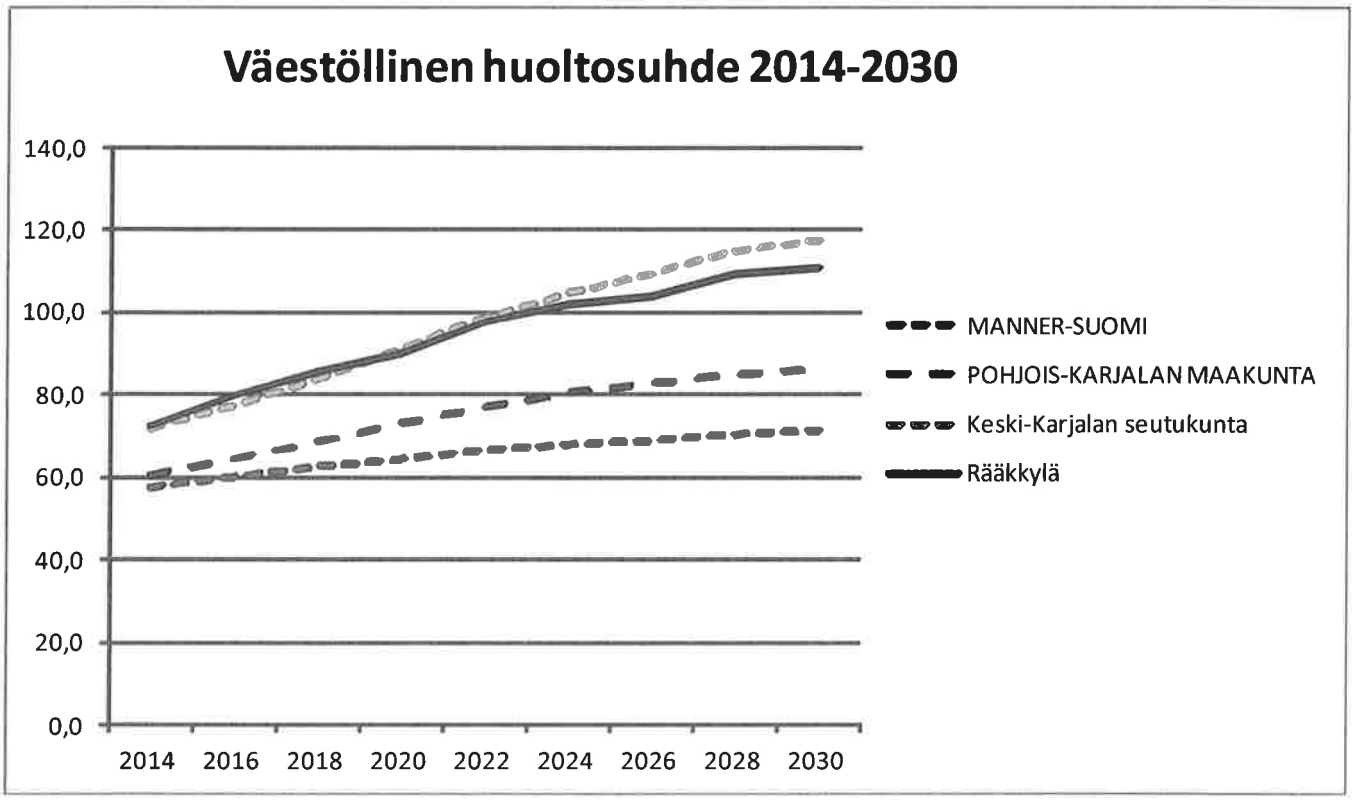

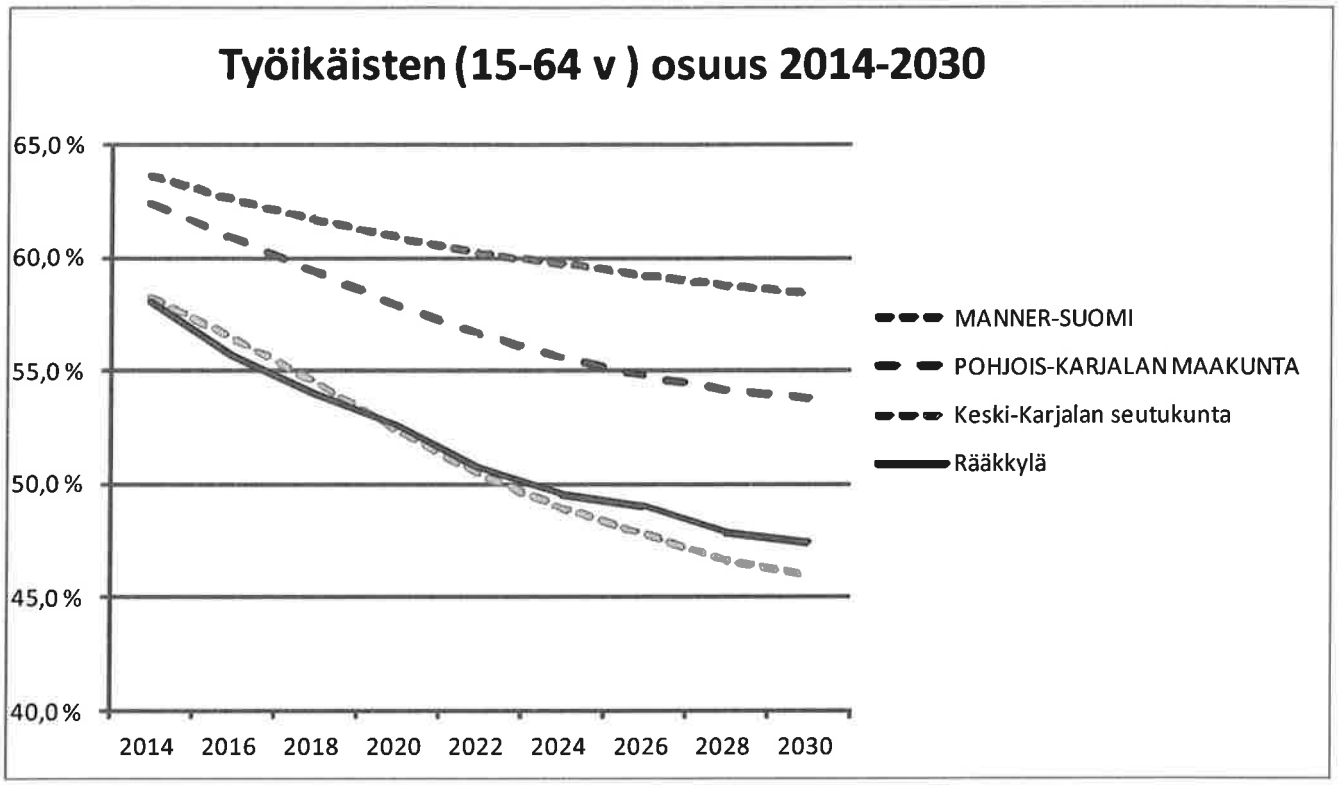
Työikäisten (15-64 v) osuus 2014-2030
65,0 %
60,0 %
55,0 %
50,0 %
45,0 %
40,0 %
2014
2016
2018
2020
2022
2024
2026
2028
2030
MANNER-SUOMI
POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTA
Keski-Karjalan seutukunta
Rääkkylä

Liite 6. Rääkkylän kunnan talouden arviolaskelma (A ja B) vuoteen 2024 ja tasapainottamistoimet

A) Rääkkylän kunnan esittämä versio arviolaskelmasta

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto/vjl

VALITSE KUNTA: Rääkkylä — *Kunnat vuoden 2015 kuntajaolla*

30.10.2015

KUNNAN TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Muokkaa vaaleansinisellä olevia kohtia.

Rääkkylä

	TP 2013	TP 2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA										sama kuin ed.vuonna		
Asukasluku 31.12.	**2 467**	**2 435**	**2 355**	**2 319**	**2 284**	**2 255**	**2 227**	**2 201**	**2 201**	**2 201**	**2 201**	**2 201**
Veroprosentti	**21,00**	**21,00**	**21,00**	**21,50**	**21,50**	**21,50**	**21,50**	**21,50**	**21,50**	**21,50**	**21,50**	**21,50**
vero-% yksikön tuotto	240	237	238	241	242	244	245	246	247	249	250	251
? noston vaikutus			0	119	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	**2 935**	**2 857**	**2 730**	**2 697**	**1 827**	**1 849**	**1 851**	**1 853**	**1 855**	**1 857**	**1 858**	**1 860**
Toimintakulut	**18 051**	**18 222**	**18 657**	**18 276**	**16 863**	**16 846**	**16 835**	**16 666**	**16 500**	**16 335**	**16 171**	**16 010**
Kotikuntakorv.+elalustuen pal., netto			-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60
Toimintakate	**-15 116**	**-15 365**	**-15 986**	**-15 639**	**-15 096**	**-15 057**	**-15 043**	**-14 873**	**-14 705**	**-14 538**	**-14 372**	**-14 209**
Kunnallisverot	5 033	4 982	5 002	5 188	5 214	5 240	5 266	5 292	5 319	5 345	5 372	5 399
Yhteisöverot	323	393	456	431	435	443	448	454	460	466	472	478
Kiinteistöverot	553	617	620	628	643	658	666	674	682	690	698	707
Verotulot	**5 909**	**5 992**	**6 078**	**6 246**	**6 291**	**6 340**	**6 380**	**6 420**	**6 461**	**6 501**	**6 542**	**6 584**
Valtionosuudet	**9 025**	**9 229**	**9 258**	**9 610**	**9 273**	**9 107**	**9 061**	**9 016**	**8 971**	**8 926**	**8 881**	**8 837**
valtionos. pl. hark.var.	*9 025*	*9 229*		KTO>								
Korkotuotot	4	3	3	83	83	83	83	83	83	83	83	83
Korkokulut	35	37	18	61	56	53	50	48	46	44	42	40
Muut rahoitustuotot	201	204	204	125	125	125	125	125	125	125	125	125
Muut rahoituskulut	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
VUOSIKATE	**-17**	**22**	**-466**	**361**	**617**	**541**	**552**	**719**	**885**	**1 049**	**1 213**	**1 376**
€/asukas	*-7*	*9*	*-198*	*155*	*270*	*240*	*248*	*326*	*402*	*477*	*551*	*625*
Poistot ja arvonalent.	451	491	516	521	526	531	536	542	547	553	558	564
Satunnaiset tuotot	0	0	3 490	1 300	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**-468**	**-469**	**2 509**	**1 140**	**91**	**9**	**15**	**177**	**337**	**497**	**655**	**812**
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	**-468**	**-469**	**2 509**	**1 140**	**91**	**9**	**15**	**177**	**337**	**497**	**655**	**812**
TASEESTA												
Kertynyt yli-/alijäämä	**-2 163**	**-2 632**	**-123**	**1 017**	**1 107**	**1 117**	**1 132**	**1 309**	**1 646**	**2 142**	**2 797**	**3 609**
€/asukas	*-877*	*-1 081*	*-52*	*438*	*485*	*495*	*508*	*595*	*748*	*973*	*1 271*	*1 640*

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen rahoitusjäämän ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	-17	22	-466	361	617	541	552	719	885	1 049	1 213	1 376
Tulorahoituksen korjauserät		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät, netto	0	0	3 490	1 300	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Tulorahoitus, netto		**22**	**3 024**	**1 661**	**617**	**541**	**552**	**719**	**885**	**1 049**	**1 213**	**1 376**
Investointimenot		-566	-200	-352	-171	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137
Rahoitusosuudet investointeihin		11	0	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Inv.hyödykkeiden luovutustulot		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 2. Nettoinvestoinnit	-823	-555	-200	-341	-160	-126	-126	-126	-126	-126	-126	-126
€/asukas	*-334*	*-228*	*-85*	*-147*	*-70*	*-56*	*-57*	*-57*	*-57*	*-57*	*-57*	*-57*
= 3. Rahoitusjäämä *(1. Tulorahoitus+ 2.Nettoinv.)*		-533	**2 824**	**1 320**	**457**	**415**	**426**	**593**	**759**	**923**	**1 087**	**1 250**
4. Bruttorahoitustarve (= Rahoitusjäämä + antolainasaam. muutokset + lainanlyh.)			**2 364**	**971**	**194**	**152**	**-14**	**422**	**588**	**752**	**916**	**1 079**
Antolainasaamisten muutokset		0	0	0	0	0	269	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;		92	3 540	-349	-263	-263	-158	-171	-171	-171	-171	-171
Lainanlyhennykset			460	349	263	263	171	171	171	171	171	171
Lainanlisäystarve			4 000	0	0	0	13	0	0	0	0	0
Lainakanta	**1 416**	**1 508**	**5 048**	**4 699**	**4 436**	**4 173**	**4 015**	**3 844**	**3 673**	**3 502**	**3 331**	**3 160**
€/asukas	*574*	*619*	*2 144*	*2 026*	*1 942*	*1 851*	*1 803*	*1 746*	*1 669*	*1 591*	*1 513*	*1 436*
Rahavarat	**555**	**896**	**3 260**	**4 231**	**4 424**	**4 576**	**4 575**	**4 996**	**5 584**	**6 336**	**7 252**	**8 331**
€/asukas	*225*	*368*	*1 384*	*1 824*	*1 937*	*2 029*	*2 054*	*2 270*	*2 537*	*2 879*	*3 295*	*3 785*
Nettovelka (rahat-lainat)	**-861**	**-612**	**-1 788**	**-468**	**-12**	**403**	**560**	**1 152**	**1 911**	**2 834**	**3 921**	**5 171**
€/asukas	-349	-251	-759	-202	-5	179	251	523	868	1 288	1 781	2 349

TULOSLASKELMAN ERIEN KASVUPROSENTIT:

Muutos ed. vuodesta, %:		11/12	**SYÖTÄ HALUAMASI KASVUPROSENTIT!**					*oletuksena samat arvot kuin v. 2017 >*				
Toimintatuotot		**-2,7**	**-4,5**	**-1,2**	**-32,3**	**1,2**	**0,1**	***0,1***	***0,1***	***0,1***	***0,1***	***0,1***
Toimintakulut		**0,9**	**2,4**	**-2,0**	**-7,7**	**-0,1**	**-0,1**	***-1,0***	***-1,0***	***-1,0***	***-1,0***	***-1,0***
Kunnallisverot		**-1,0**	**0,4**	**1,3**	**0,5**	**0,5**	**0,5**	***0,5***	***0,5***	***0,5***	***0,5***	***0,5***
Yhteisöverot		**21,7**	**16,0**	**-5,5**	**1,0**	**1,7**	**1,3**	***1,3***	***1,3***	***1,3***	***1,3***	***1,3***
Kiinteistöverot		**11,6**	**0,5**	**1,2**	**2,4**	**2,4**	**1,2**	***1,2***	***1,2***	***1,2***	***1,2***	***1,2***
Valtionosuudet (pl. hark.var.)		**2,3**	**0,3**	**3,8**	**-3,5**	**-1,8**	**-0,5**	***-0,5***	***-0,5***	***-0,5***	***-0,5***	***-0,5***

B) Arviointiryhmän esittämä versio arviolaskelmasta

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto/vjl

VALITSE KUNTA: Rääkkylä — Kunnat vuoden 2015 kuntajaolla

29.10.2015

KUNNAN TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Muokkaa vaaleansinisellä olevia kohtia.

Rääkkylä

	TP 2013	TP 2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TULOSLASKELMA										sama kuin ed.vuonna		
Asukasluku 31.12.	2 467	2 435	2 355	2 319	2 284	2 255	2 227	2 201	2 201	2 201	2 201	2 201
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
vero-% yksikön tuotto	240	237	238	239	241	242	243	244	245	247	248	249
? noston vaikutus			0	119	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	2 935	2 857	2 730	2 697	1 827	1 849	1 851	1 853	1 855	1 857	1 858	1 860
Toimintakulut	18 051	18 222	18 657	18 276	17 216	17 216	17 216	17 216	17 216	17 216	17 216	17 216
Kotikuntakorv.+elatustuen pal., netto			-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60
Toimintakate	-15 116	-15 365	-15 986	-15 639	-15 448	-15 426	-15 425	-15 423	-15 421	-15 419	-15 417	-15 415
Kunnallisverot	5 033	4 982	5 002	5 147	5 172	5 198	5 224	5 250	5 277	5 303	5 329	5 356
Yhteisöverot	323	393	456	431	435	443	448	454	460	466	472	478
Kiinteistöverot	553	617	620	628	643	658	666	674	682	690	698	707
Verotulot	5 909	5 992	6 078	6 205	6 250	6 299	6 338	6 378	6 419	6 459	6 500	6 541
Valtionosuudet	9 025	9 229	9 258	9 610	9 273	9 107	9 061	9 016	8 971	8 926	8 881	8 837
valtionos. pl. hark.var.	*9 025*	*9 229*										
Korkotuotot	4	3	3	83	83	83	83	83	83	83	83	83
Korkokulut	35	37	18	61	56	54	53	56	55	54	53	53
Muut rahoitustuotot	201	204	204	125	125	125	125	125	125	125	125	125
Muut rahoituskulut	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
VUOSIKATE	**-17**	**22**	**-466**	**320**	**223**	**128**	**125**	**120**	**117**	**116**	**115**	**114**
€/asukas	*-7*	*9*	*-198*	*138*	*98*	*57*	*56*	*54*	*53*	*53*	*52*	*52*
Poistot ja arvonalent.	451	491	516	521	526	531	536	542	547	553	558	564
Satunnaiset tuotot	0	0	3 490	1 300	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-468	-469	2 509	1 099	-303	-403	-411	-422	-430	-437	-444	-450
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-468	-469	2 509	1 099	-303	-403	-411	-422	-430	-437	-444	-450
TASEESTA												
Kertynyt yli-/alijäämä	-2 163	-2 632	-123	976	672	270	-142	-564	-994	-1 431	-1 874	-2 324
€/asukas	*-877*	*-1 081*	*-52*	*421*	*294*	*120*	*-64*	*-256*	*-451*	*-650*	*-852*	*-1 056*

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen rahoitusjäämän ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	-17	22	-466	320	223	128	125	120	117	116	115	114
Tulorahoituksen korjauserät		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät, netto	0	0	3 490	1 300	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Tulorahoitus, netto		22	3 024	1 620	223	128	125	120	117	116	115	114
Investointimenot		-566	-200	-80	-80	-80	-80	-80	-80	-80	-80	-80
Rahoitusosuudet investointeihin		11	0	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Inv.hyödykkeiden luovutustulot		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 2. Nettoinvestoinnit	-823	-555	-200	-69	-69	-69	-69	-69	-69	-69	-69	-69
€/asukas	*-334*	*-228*	*-85*	*-30*	*-30*	*-31*	*-31*	*-31*	*-31*	*-31*	*-31*	*-31*
= 3. Rahoitusjäämä *(1. Tulorahoitus+ 2.Nettoinv.)*		-533	2 824	1 551	154	59	56	51	48	47	46	45
4. Bruttorahoitustarve (= Rahoitusjäämä + antolainasaam. muutokset + lainanlyh.)			2 364	1 202	-109	-204	-384	-120	-123	-124	-125	-126
Antolainasaamisten muutokset		0	0	0	0	0	269	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;		92	3 540	-349	-165	-80	174	-63	-61	-59	-58	-57
Lainanlyhennykset			460	349	263	263	171	171	171	171	171	171
Lainanlisäystarve			4 000	0	98	183	345	108	110	112	113	114
Lainakanta	1 416	1 508	5 048	4 699	4 534	4 455	4 629	4 566	4 506	4 446	4 388	4 331
€/asukas	*574*	*619*	*2 144*	*2 026*	*1 985*	*1 975*	*2 079*	*2 075*	*2 047*	*2 020*	*1 994*	*1 968*
Rahavarat	555	896	3 260	4 462	4 451	4 431	4 392	4 380	4 368	4 356	4 343	4 330
€/asukas	*225*	*368*	*1 384*	*1 924*	*1 949*	*1 965*	*1 972*	*1 990*	*1 985*	*1 979*	*1 973*	*1 967*
Nettovelka (rahat-lainat)	-861	-612	-1 788	-237	-83	-24	-237	-186	-138	-91	-45	-1
€/asukas	-349	-251	-759	-102	-37	-11	-106	-85	-63	-41	-21	-0

TULOSLASKELMAN ERIEN KASVUPROSENTIT:

Muutos ed. vuodesta, %:		11/12	SYÖTÄ HALUAMASI KASVUPROSENTIT!					oletuksena samat arvot kuin v. 2017 >				
Toimintatuotot		-2,7	-4,5	-1,2	-32,3	1,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Toimintakulut		0,9	2,4	-2,0	-5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kunnallisverot		-1,0	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteisöverot		21,7	16,0	-5,5	1,0	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Kiinteistöverot		11,6	0,5	1,2	2,4	2,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Valtionosuudet (pl. hark.var.)		2,3	0,3	3,8	-3,5	-1,8	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5

Tasapainottamistoimet

TALOUDEN TASAPAINOTTAMISSUUNNITELMA	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilöstö					
Henkilöstö vähent. Eläköityminen	30 000	0	36 000	11 000	117 000
Ryhmä yhteensä	**30 000**	**0**	**36 000**	**11 000**	**117 000**
Yhtiöittäminen					
Kiinteistöhoito (myyntitulot)	30 000	50 000	80 000	80 000	80 000
Vesi- ja jätevesilaitokset					
Ryhmä yhteensä	**30 000**	**50 000**	**80 000**	**80 000**	**80 000**
Sivistysosasto					
Opettajat					
Koulunkäyntiavustajat 1 htv vähent	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Koulujen yhdistäminen aikaisint v. 2023					
Kirjasto (itsepalvelu)					
Musiikkiopiston toimintojen siirtäminen koululle (vuokra)	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Musiikkiopiston oppilaspaikkojen (35 paikkaa) vähentäminen					
Vähennys 5 paikkaa á 1400 €					
Ryhmä yhteensä	**27 000**	**27 000**	**27 000**	**27 000**	**27 000**
Tekninen osasto					
Maksujen ja taksojen korotus (maksut ja taksat)	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kiinteistöjen myynti (1 kpl)		30 000			
Ryhmä yhteensä	**10 000**	**40 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
Ed. ryhmät yhteensä	**97 000**	**117 000**	**153 000**	**128 000**	**234 000**
Sosiaali- ja terveyspalvelut					
Kustannustason alennus Attendo	350 000				
Sote-kustannustason aleneminen SiunSotessa (1,4 milj.		1 200 000			
on huomioitu hinnankorotus) tässä laskettu vähennyksenä SiunSote					
muutoksessa aiheutuvat kustannuksista mm osakepo					
Ryhmä yhteensä	**350 000**	**1 200 000**			
Kaikki ryhmät yhteensä	**447 000**	**1 317 000**	**153 000**	**128 000**	**234 000**
Veron korotuksen vaikutus	119 000	119 000	119 000	119 000	119 000
Kiinteistöveron korotuksen vaikutus	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Toimintakulujen vähentäminen			17 000	11 000	169 000
Yhteensä	**588 000**	**1 458 000**	**311 000**	**280 000**	**544 000**
Veron korotukset					
Tuloveron korotus 0,5% 21% >>21,5%	211 000	211 000	211 000	211 000	211 000
Kiinteistöveron korotus (vakituinen kiint) 0,05% >> 0,55%	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Ryhmä yhteensä	**233 000**	**233 000**	**233 000**	**233 000**	**233 000**

Liite 7. Rääkkylän kunnan henkilöstön edustajan lausunto

RÄÄKKYLÄN KUNNAN HENKILÖSTÖN EDUSTAJIEN LAUSUNTO ARVIOINTIRYHMÄLLE

Rääkkylän kunta on ajautunut toistamiseen kriisikunnaksi.
Tieto tuli henkilöstölle yllätyksenä vaikka talousvaikeudet olivatkin tiedossa.

Suurin syy kunnan talousvaikeuksiin on valtionosuuksissa, joissa Rääkkylä on menettäjä. Kunnan syrjäisyyttä ei ole otettu huomioon valtionosuusperusteissa oikealla tavalla. Lisäksi kunnan väestörakenne ja sairastavuus vaikuttavat kunnan taloudelliseen pärjäämiseen. Väestö on ikääntynyttä ja näin ollen työssäkäyvien osuus on liian pieni. Rääkkylän verotulot /asukas lienevät Suomen pienimpiä. Väestö sairastaa suhteellisen paljon. Väestörakenteesta huolimatta kuntalaisille on tarjottava peruspalvelut.

Yritystoiminta rajoittuu pääosin pieniin muutaman hengen työllistäviin yrityksiin. Kunnasta puuttuu suurempi työllistävä yritys, jonka myötä kunta saisi uusia asukkaita ja lisää verotuloja. Yritystoiminnan sijoittumiseen vaikuttaa kunnan syrjäinen liikenteellinen sijainti. Olemme liian syrjässä ja länteen suuntautuvaa liikennettä haittaa lossi.

Henkilöstö on yksimielinen siitä, että kunta pysyy itsenäisenä. Valtion tulee ottaa paremmin huomioon kunnan sijainnin ja ikärakenteen vaikutukset valtionosuuksia määrättäessä.

Kuntaliitos autioittaisi kunnan ja vähätkin palvelut ovat vaarassa hävitä, esim. koulu, terveyspalvelut, päiväkoti.

Henkilöstön näkemyksen mukaan Itä-Suomen kunnista vain kasvukeskukset ja niiden ympärillä olevat kunnat ovat elinvoimaisia. Taloudellisissa vaikeuksissa olevien kuntien "pakkoliittäminen" ei näkemystemme mukaan poista talousongelmia alueelta.

Rääkkylässä 20.10.2015

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
osasto 284 Kitee

Erja Pakarinen
pääluottamusmies

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty
osasto 548 Keski-Karjala

Timo Rouvinen
pääluottamusmies

Liite 8. Rääkkylän kunnan edustajan eriävä mielipide

ARVIOINTIRAPORTTI

ERIÄVÄ MIELIPIDE:
Muun arviointiryhmän ehdotuksesta poiketen esitän, ettei kuntarakennelain mukaista erityistä kuntajakoselvitystä kunnan yhdistämiseksi isompaan kokonaisuuteen aloiteta. Rääkkylän kunnalla on uskottavat ja riittävät taloudellisiin ja toiminnallisiin tosiasioihin perustuvat edellytykset jatkaa itsenäisenä kuntana sekä järjestää ja turvata kuntalaistensa palvelut jatkossakin. Palvelujen turvaaminen rääkkyläläisille varmistuu sillä, että kunta jatkaa itsenäisenä kuntana. Rääkkylän taloudellinen tilanne ei ole niin haastava, kuin muu arviointiryhmä on halunnut tuoda esille. Mielestäni kuntajakoselvitystä ei ole syytä aloittaa.

Perustelut:
Rääkkylän kunnanvaltuusto on tehnyt 26.10.2015 päätöksen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymään (SiunSote) liittymisestä. Kunnan suurin säästökohde on sosiaali- ja terveyspalveluissa. Sote-kulut on suurin kuluerä, joten on luonnollista, että sieltä on haettava merkittävimmät säästöt. Rääkkylän nykyinen sosiaali- ja terveyspalvelujen taso ja kustannukset ovat olleet liian korkeat. Muun arviointiryhmän esille nostamaan kunnan Attendo Oy:n kanssa käymiin neuvotteluihin totean, että SiunSote – ratkaisu poistaa yksityisen palveluntuottajan kanssa käytävät sopimusneuvottelut ja sopimuksen toteutumisen valvonnan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten taso tulee laskemaan jo vuonna 2016, kun voimassa olevan palvelusopimuksen hintaan tehdään 350 000 euron vähennys. Vähennyksestä on sovittu sopimusosapuolten kesken. Kunnanhallitus käsittelee hinnan alennusta 16.11.2015 ja kunnanvaltuusto 14.12.2015. Palvelusopimus päättyy 31.12.2016. Vuodesta 2017 alkaen, SiunSoten käynnistyessä, kustannukset alenevat huomattavasti (noin 1 milj. €). Sote-kustannustasolaskelmat (SiunSoteen liityttäessä) on tehnyt Joensuun kaupungin kehittämispäällikkö. Hän on tehnyt kaikkien SiunSoteen liittyneiden 14 kunnan vastaavat laskelmat. Laskelmat ovat uskottavia, koska ne perustuvat kuntien tilinpäätöksiin. Kunnan esittämä suunnittelukehikko (A) ja talouden tasapainottamissuunnitelma on liitteenä.

Kunnan talous tervehdytetään ja tasapainotetaan tasapainottamissuunnitelman mukaisilla säästöillä ja tulon lisäyksillä. Säästöt ja tulon lisäykset on sisällytetty kunnan valmistelemaan suunnittelukehikkoon (A). Kunnan taseeseen kertyneet alijäämät tulee katetuksi viimeistään tämän vuoden 2015 aikana. Kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmaa ei voi tarkastella ilman sosiaali- ja terveyspalveluista saatavia säästöjä.

Muun arviointiryhmän esittämä suunnittelukehikko (B) ei perustu todellisiin lukuihin ja laskelmiin. (Suunnittelukehikosta B tuli eriävän mielipiteen kirjoittamisen jälkeen uusi versio.)

Kunnan lainakanta on 2 144 euroa/asukas. Lainamäärä ei poikkea maan kuntien tai Pohjois-Karjalan kuntien keskimääräisestä lainakannasta, vaan on alhaisempi kuin keskimäärin kunnissa.

Kunnan investoinnit ovat olleet viime vuosina lähinnä korjaus- ja kunnossapitoinvestointeja. Investointien taso on ollut vuosittain noin 0,5 milj. euroa. Suurimmat korjausinvestoinnit saatiin tehtyä viime vuonna ja tämän vuoden alkupuolella. Lähivuosina suuria investointitarpeita ei ole eikä uudisrakentamiseen ole tarvetta.

Kunta tulee uudistamaan toimintatapojaan, sopeuttamaan ja muuttamaan palvelurakenteitaan kaikilla toimialoilla, mutta erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä teknisessä toimessa (yhtiöittäminen). Kunnan palvelutasoa tullaan vuodesta 2016 lähtien muuttamaan siten, että se tulevaisuudessa vastaa kunnan kantokykyä. Hallitusohjelmassa todetaan, että kunnat voivat olla hallintorakenteeltaan ja toimintatavoiltaan erilaisia. Kunta tulee hakemaan kokeilukunnaksi ja neuvottelut asiasta käynnistetään 30.11.2015. Kunnan omien toimien lisäksi maan hallitus tulee tasapainottamaan kuntien tehtäviä ja niihin käytettävissä olevaa rahoitusta.

Kaikkien kuntien talouden tasapainottamistoimenpiteitä ovat veroprosenttien nostaminen, lainan ottaminen ja suurista investoinneista pidättäytyminen sekä muuttamalla palvelutasoa ja -rakennetta. Kunnan laatiman suunnittelukehikon (A) mukaan alijäämiä ei tule kertymään vuoden 2015 jälkeen.

Perusteluina esitän vielä seuraavaa:
Rääkkylässä on koko kunnan kattava valokuitu, joka mahdollistaa kaikilla palvelualueilla sähköisten palvelujen käytön, mm etäopetus. Etäopetus ei edellytä jatkossa nykyisen kouluverkon ylläpitämistä. Ala- ja yläkoulu voidaan yhdistää vuoden 2020 jälkeen. Sähköisillä palveluilla on tulevaisuudessa suuri merkitys myös sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten hallinnassa. Kunta aloittaa 20.11.2015 videopalvelujen käytön kotihoidossa. Tämän jälkeen videopalveluja laajennetaan sosiaali- ja terveyspalveluihin ainakin sairaanhoitajan ja lääkärin konsultaatioihin. Videopalveluja laajennetaan myös kunnan muille toimialoille sekä pankin ja yritysten palveluihin. SiunSoten palveluvalikoimissa tulee olemaan sähköiset palvelut ja liikkuvat palvelut.

Muun arviointiryhmän kunnan v. 2014 tilinpäätöksen toimintakertomuksesta esille nostamat henkilöriskit ovat yleisiä tunnistettavissa olevia riskejä missä tahansa organisaatiossa.
Henkilöstöriskeihin on varauduttu rekrytoimalla uutta henkilöstöä ja henkilöstökoulutuksella. Kunnassa on käytössä varhaisen välittämisen malli, jossa huomioidaan myös työntekijöiden ikääntyminen. Ikääntyvä henkilökunta on kaikkien kuntien ongelma. Maan hallituksen hallitusohjelmassa on kirjaus mm työurien pidentämisestä, joten ikääntyvä henkilöstö on muutakin kuin riski. Henkilöstön määrään, osaamiseen ja vaihtuvuuteen totean, että pienessä kunnassa työntekijöiden vaihtuvuus on lähes olematonta. Pienissä kunnissa on normaalia, että tekijöitä ja osaajia on vähän, työskentely on kuitenkin tehokasta, kun oikeat henkilöt tekevät heille oikeita tehtäviä. Henkilöstön määrä ei lisää osaamista. Yleishallinnon henkilöstössä sairauspoissaoloja on ollut vähän, vuonna 2014 yht. 24 työpäivää. Työuupumuksen tai työssä väsymisen vuoksi sairauspoissaoloja ei ole ollut eikä niitä ole ollut aikaisempinakaan vuosina.

Talouden tasapainottamissuunnitelman mukaiset henkilöstövähennykset tulevat luonnollisen poistuman kautta. Jokaisen eläköitymisen yhteydessä tutkitaan henkilökunnan riittävyys ja henkilöstön määrä sopeutetaan tehtävämäärän tasolle. Hallinnon henkilökuntaa on lisätty palkkaamalla kirjanpitäjä (talous- ja palkkahallinto siirtyi kunnan omaksi toiminnaksi v 2013) ja toimistosihteeri. Hallintojohtajan virka jätettiin täyttämättä.

Kunta on tiedostanut tulevaisuuden haasteet ja niihin on alettu jo varautua perusteluissa esitetyillä tavalla.

Taloudellinen epävarmuus, rahoitusmarkkinoiden toimivuus ja riskit ovat vaikeasti arvioitavissa koko yhteiskunnassa, kaikissa kunnissa ja kaupungeissa. Talouden hoidossa korkotason seuranta kuuluu normaaliin talouden seurantaan. Korkotaso on ollut historiallisen matalalla. Korkotason muutoksiin reagoidaan hyvissä ajoin ja neuvottelut rahoituslaitosten kanssa käynnistetään heti, jos korkotasomuutoksia on nähtävissä. Kunnalla ei ole valuuttariskejä. Kunnalla ei ole lisälainoitukselle tarvetta lähivuosina.

Muun arviointiryhmän esille nostama Rääkkylän kunnan väestön ikääntyminen ja palvelutarpeiden lisääntyminen sekä heikko työllisyystilanne aiheuttavat menojen kasvupaineita totean, että kunnan ikääntyvien väestössä ei tapahdu tulevina vuosina suuria muutoksia sillä suurin muutos on jo tapahtunut. Myöskään erikoissairaanhoidossa suuria kustannustason muutoksia ei viime vuosina ole tapahtunut eikä yllättävän suuria muutoksia ole tulossa jatkossakaan. Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri on ollut maan tehokkain ja kustannustasoltaan edullisin. SiunSoten kustannustason on määritelty nousevan 1,2 % vuosittain.

Rääkkylän väestöllinen huoltosuhde ja ikävakioitu sairastavuusindeksi eivät oleellisesti poikkea valtakunnan muiden kuntien arvoista. Rääkkylän väestömuutos ei myöskään poikkea oleellisesti maakunnan kuntien tai koko valtakunnan väestömuutoksen tasosta.

Kunnan työttömyysaste on korkea, mutta se ei poikkea oleellisesti maakunnan muiden kuntien työttömyysasteesta. Kiteellä työttömyysaste on jopa 20,6%. Työllistämisasioissa Rääkkylä on mukana useam-

massa työllisyyshankkeessa ja kunnassa toimii työllisyysryhmä, johon kuuluu kunnan, hankkeiden ja yhteistyökumppaneiden edustajat.

Kunnan takausten määrät ovat yhteensä 4,2 milj. € ja tietoverkko-osuuskunnan takauksen osuus siitä on tällä hetkellä noin 3,5 milj. €. Seuraavan viiden vuoden aikana tietoverkko-osuuskunnalle takaamastaan lainasta kunnalle ei käytännössä riskiä ole. Pahimmassa mahdollisessa tilanteessa kunnan riski ajoittuu v. 2020 jälkeiseen aikaan, jolloin taloudellinen riski olisi enintään 500 000 – 1 milj. €. Infrastruktuuri – investoinnin, jonka käyttöikä on 40-50 vuotta, takaaminen on erilainen kuin esim. yrityksen lainojen takaaminen. Jos osuuskunta ajautuisi taloudellisiin vaikeuksiin, verkon toiminta ja sen aikaansaama tulovirta jatkuisi keskeytyksettä.

Rääkkylän tuloveroprosentti 21% ei poikkea maan tai Pohjois-Karjalan kuntien veroprosentin tasosta. Kunnan veroprosentti on valtakunnallisesti tarkasteltuna alempi kuin 38 muussa vertailtavana olevassa kunnassa. Kiteellä on maan korkein veroprosentti 22,50%, Tohmajärvellä 21,75%, Outokummussa ja Ruovedellä 22,25%. Vertailtavana olleista 38 kunnasta 11 kunnassa veroprosentti oli 22.

Jos Rääkkylän tuloveroprosentti nostettaisiin esim. vuonna 2017, maan korkeimmalle Kiteen tuloveroprosentin tasolle, 22,50%, kunnan verotulot kasvaisivat 268 000 euroa vuoden 2016 tasosta, vuosikate olisi 859 000 euroa positiivinen ja tilikauden tulos poistojen jälkeen olisi 333 000 euroa positiivinen. Se kattaisi myös investoinnit 171 000 euroa.

Muu arviointiryhmä on esittänyt, että yhtiön lainan takaisinmaksuehdot olisivat määrittelemättömät. Näin ei kuitenkaan ole, vaan kaupasta on laadittu yhtiön perustamisen yhteydessä kauppakirja ja velkakirja. Velkakirjan mukaan laina perustuu osapuolten välillä tehdyn osakekaupan kauppahintavelkaan. Lainan korko on Suomen Pankin kulloinkin vahvistama viitekorko lisättynä 1,75 prosentilla. Lainanantaja voi alentaa halutessaan perittävää korkoa valitsemaltaan ajalta, jolloin säästyvä summa käytetään lainan ylimääräiseen lyhentämiseen, ellei erikseen toisin sovita. Lainan korkoa tarkastellaan vuosittain. Lainan hoitokuluihin (korko ja lyhennys) varataan 98 % velallisen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ltä saamasta osinkotulosta. Lyhennys on maksettava vuosittain 15.11. Laina erääntyy kokonaan maksettavaksi viimeistään 31.12.2063. Osapuolet voivat kuitenkin erikseen sopia muustakin erääntymisajankohdasta. Lainanantaja laskuttaa lainan lyhennyksen ja koron vuosittain. Jos velallinen myy tai muutoin luovuttaa osakkeet, joiden hankinta tällä velkakirjalla rahoitetaan, erääntyy velka heti maksettavaksi.

Kunnan tekemät tasejärjestelyt eivät poikkea maan muiden kuntien ja kaupunkien tekemistä järjestelyistä. Tasejärjestelyt ovat olleet jo vuosia kuntien ja kaupunkien käyttämiä talouden vakauttamiskeinoja.

Kaikki kunnat joutuvat sopeuttamaan toimintojaan muuttuvan toimintaympäristön kanssa eikä ole olemassa sellaista kuntarakennetta tai kuntakokoa, jonka puitteissa toiminnat tulisi järjestää. Pieni kunta ei välttämättä ole kallis ja tehoton ja suuri edullinen ja tehokas. Kunnan omilla ratkaisuilla voidaan vaikuttaa organisaation rakenteisiin, palvelujen järjestämisratkaisuihin ja talouden hoitamiseen. Kunnat eivät voi vaikuttaa ulkoisiin tekijöihin kuten EU:n ja Suomen valtion harjoittamaan talous-, alue- ja kuntapolitiikkaan.

Rääkkylässä 29.10.2015

Tuula Luukkonen
Rääkkylän kunnanjohtaja